

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1954 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“.

Alžirske demonstracije v industrijskih centrih severne in južne Francije

Paris, 29. jan. (Tanjug). V industrijskih krajih v južni in severni Franciji so sinoči nastali hudi spopadi z alžirskimi delavci, ki so skušali v zvezi z alžirsko razpravo v OZN z množičnimi manifestacijami izraziti svojo solidarnost z alžirskimi uporniki. Po nepopolnih poročilih iz Lilla, Marsella in iz bazena Moselle je bilo ranjenih nad sto Alžircev, okrog tisoč pa so jih aretirali. Najhujši neredi in spopadi so bili v Lillu. Ondi je bilo ranjenih 20 francoskih gardistov in policistov ter 50 alžirskih delavcev.

V Parizu, kjer je stavka Alžircev posebno hudo zadelo avtomobilsko industrijo, ni bilo incidentov, vendar je policija v Parizu tudi danes v pripravljenosti. Oboroženi oddelki republikanske garde so že večeraj prevzeli nadzorstvo nad mestnim prometom. Vse poskuse alžirskih manifestacij v pariških delavskih četrtih je policija preprečila. Močni oddelki garde so tudi zdaj zbrani na glavnih križiščih in trgih v mestu.

Stavki Alžircev v Franciji so se pridružili danes tudi alžirski

študentje s tem, da so začeli osemdnevno gladovno stavko.

V Parizu je danes prenehala delati malone 100.000 Alžircev. V študentski četrti Latinskega okrožja v Parizu vlada tako rekoč obsedno stanje. Poslopje Združenja alžirskih študentov, ki so začeli danes gladovno stavko, je obkrožila policija. Tej stavki so se pridružili tudi maroški in tuniški študentje.

V znamenju solidarnosti z bojem Alžircev bo stavkala jutri vsa Severna Afrika.

Skupina vodilnih socialistov, radikalov in liberalcev, med njimi André Philippe, François Mauriac, Hovnanian in drugi, je danes skupaj z vodstvi več manjših levčarskih organizacij pozvalo francosko javnost k mirnim demonstracijam, s katerimi naj izrazi zahtevo po pogajanjih in ustavitvi sovražnosti v Alžiru. Stranka francoskih liberalov v Alžiru je hkrati objavila razglas, namenjen OZN, v katerem odreja francoski delegaciji v Generalni skupščini OZN popolno pravico zastopstva, ker sploh ne izražajo težnja alžirske javnosti. KP Francije pa je začela veliko kampanjo zbiranja podpisov za prenehanje vojne v Alžiru in za neposredna pogajanja.

Vsa Severna Afrika

bo danes stavkala v znamenju solidarnosti z Alžirci v boju proti francoskemu nasilju

Paris, 29. jan. (Tanjug). Splošna stavka alžirskega prebivalstva v znamenju solidarnosti z bojem uporniških odredov in teženjami Fronte za neodvisnost se je danes nadaljevala po vsem Alžiru kljub izrednim ukrepom vojskih in civilnih oblasti. Navzlic odloku o reviziji ter o mobilizaciji delavcev in uslužbencev je zavzele stavka v prometu, v uradih in v podjetjih splošen obseg. Po medjetih, kjer so razglasili strogo posteljico uro, so ulice prazne, pred trgovinami in na glavnih križiščih pa so razmeščene vojaške patrulje in tanki. V mestu Alžiru so večeraj in danes aretirali skoraj 1000 ljudi, ker se niso hoteli vrniti na delo. Veliko trgovcev so nagla sodišča obsodila na hišni zapor, ker niso hoteli odpreti svojih prodajal, hkrati pa so jim odvzeli prodajalniška dovoljenja za šest mesecev. Aretirali so tudi veliko francoskih liberalcev, ki so izrazili svoje simpatije za neodvisnost Alžira. Voditelja vladne socialistične stranke in predsednika prepovednega Združenja francosko-alžirskega bratstva dr. Duranda so odpeljali danes v taborišča.

le so imele 1805 mrtvih, 4145 ranjenih in 491 pogrešanih. Razen tega je bilo samo v lanskem letu ubitih 3677 civilistov.

Po podatkih, ki jih je nedavno objavil časnik »Borec«, glasilo alžirske Fronte osvoboditve, pa je skupno število žrtev v Alžiru daleč večje in ga cenijo na 150.000 mrtvih in ranjenih, po večini Alžircev.

V okolici mest Constantina, Alžira in Orana so se danes nadaljevali boji med francoskimi in alžirskimi vojaškimi silami.

Po poročilih francoskih podatkih je bilo v Alžiru v zadnjih dveh letih, odkar se je 1. novembra 1954 začel alžirski upor, ubitih ali ranjenih nad 22.000 ljudi. Po teh podatkih so imeli uporniki 14.788 mrtvih, 1018 ranjenih in 6035 ujetih. Francoske vojaške si-

Razdvojenja mnenja celo o francoski kolonialni oblasti v Afriki

V Bourbonški palači naj bi se odločili za guvernerski sistem ali za delno samoupravo v okviru Francoske unije ne glede na stališče ljudstev prizadetih dežel

Paris, 29. jan. (Tanjug). Do hudih trenj med vlado in parlamentom je prišlo danes, ko so začeli francoski narodni poslanci debato o upravi v francoskih posestvih v Afriki. V teh dneh naj bi se namreč izrekli o dveh odlocah nasprotnih načrtov o bodočem upravnem položaju prekomorskih kolonij, ki štejejo nad 15 milijonov prebivalcev. Vlada je predložila 13 osnutkov z namenom, da bi uporabili prejšnje

zakone, po katerih bi imel v teh področjih bistvene funkcije oblasti francoski guverner. Toda parlamentarna komisija za zadeve prekomorskih področij pravi, da je te zakone že prehitel razvoj dogodkov, in zato priporoča naj bi v Francoski Zahodni ekvatorialni Afriki ter na Madagaskarju ustvarili sistem avtonomne uprave v okviru Francoske unije.

Po osnutkih vlade socialisti Molleta bi bila vloga teritorialnih skupščin v teh deželah v glavnem simbolična. Nasprotno pa bi po predlogu komisije te skupščine delile oblast s francoskim guvernerjem. Tako bi predsednika vlade na teh področjih formalno imenoval francoski guverner, toda predsednik ne bi mogel prevzeti poslova in sestaviti vlade, dokler ne bi dobil investiture izvoljene krajevne skupščine. Razen tega bi lahko te skupščine vrgle vlado in zahtevale od guvernerja primernejšo osebnost za predsednika. V začetku skupščinske debate o teh problemih v Parizu zlasti poudarjajo, da slone predlogi parlamentarne komisije na osnutkih reform, uveljavljenih v Togu ob nedavni razglasitvi te kolonije za samoupravno področje. Nadzorstvo Skrbniškega odbora OZN nad Togom je s tem ogroženo. Prizadevanje poslancev večine v poslanski zbornici je usmerjeno prav na to, da bi iz-

Naši študentje v Varšavi

Varšava, 29. jan. (PAP). V Varšavo je prispela skupina študentov Glasbene akademije v Beogradu. Povabili so jih študentje varšavskega konservatorija, ki so bili lani na obisku v Beogradu.

Izraelcem prosta pot

po Sueškem prekopu in Akabskem zalivu, ko bodo poravnali škodo Arabcem, ki so morali zbežati z izraelskega ozemlja

New York, 29. jan. (AP). Generalna skupščina OZN je danes popoldne nadaljevala razpravo o položaju na Bližnjem vzhodu. Iraški delegat Džamali je podprl poročilo generalnega sekretarja Hammarskjöldja, v katerem je izražena zahteva o popolnem umirjanju izraelskih čet z egiptovskega

ozemlja. Džamali je poudaril, da pred umikom na Bližnjem vzhodu ni moč ničesar ukreniti. Obsodil je govor ministrskega predsednika Ben Guriona, v katerem je rekel, da se izraelske čete ne bodo umaknile s tega področja, dokler Izrael ne bo zavarovan pred morebitnimi napadi in ne bo zagotovljena izraelska plova po Akabskem zalivu in Sueškem prekopu. Mir na Bližnjem vzhodu je moč zagotoviti, če Izrael spremeni svoje stališče nasproti Arabcem. Kar se tiče blokade Suezja za izraelske ladje, je Džamali rekel, da bo odpravljena, ko bo Izrael priznal palestinskim beguncem njih pravice. Palestina enako pripada Židom, kristjanom in muslimanom in Generalna skupščina OZN mora obravnavati sueško in akabsko vprašanje v okviru palestinskega problema.

Bolivijec Virova Galdo je prav tako obsodil ravnanje Izraela.

Kanadski zunanji minister Lester Pearson je poudaril, da Izrael nima pravice stavljanja pojcev za umik svojih čet iz Egipta. Generalnega sekretarja OZN bi lahko pooblastili za to, da bi se dogovoril o razporedu varnostnih sil OZN na obeh straneh demarkacijske črte. Te sile bi preprečile morebitne spopade. OZN bi tudi lahko prevzela upravo v Gazi.

Sovjetski delegat Kuznecov in maroški predstavnik Ben Abud sta zahtevala, naj se izraelske sile brezpogojno umaknejo z egiptovskega ozemlja.

Generalna skupščina bo jutri popoldne nadaljevala debato.

Kitajski parlamentarci pri predsedniku Titu

Beograd, 29. jan. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne v Belem dvoru sprejel delegacijo Vsekitajske ljudske skupščine in mesta Pekinga, ki ju je vodil podpredsednik stalnega komiteja Vsekitajske ljudske skupščine in predsednik pekinškega ljudskega odbora Pen Cen. Na sprejemu so bili tudi podpredsednica Zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjurs, predsednik odbora za zunanje zadeve Zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović in ljudski poslanec Vlaho Begović. Sprejemu je prisostvoval kitajski veleposlanik v Beogradu Vu Hsju Cuan. Predsednik Tito se je s člani delegacije dalj časa pristrno razgovarjal.

Zvečer je veleposlanik Vu Sju Cuan priredil delegaciji na čast svečan sprejem, ki so se ga udeležili številni državni in politični funkcionarji.

Predsednik finske vlade odpotoval v Moskvo

Helinski, 29. jan. (AFP). Predsednik finske vlade Fagerholm je danes odpotoval v Moskvo na uradni obisk. Skupaj z njim je odpotoval v SZ tudi minister za trgovino in industrijo Klemola. Povabila ju je sovjetska vlada. V Moskvi se bosta mudila do 5. februarja.

V Karadjordjevu in Vojvodini je predsednik republike v nedeljo priredil lov, na katerega so bili povabljeni vsi tuji diplomati v Beogradu in ki so se ga udeležili tudi nekateri naši drugi državni voditelji.

AVSTRIJA TERJA

razbremenitev v zvezi z begunci iz Madžarske

Zeneva, 29. jan. (Reuter). Avstrijski notranji minister Oskar Helmer je poslal izvršnemu odboru Sklada OZN za begunce poslanico, v kateri pravi, da je treba ukreniti vse potrebno, da bi zares uredili vprašanje madžarskih beguncev v Avstriji. Poslanica pravi, da je avstrijska vlada vključila v svoj proračun izdatke za okrog 20.000 beguncev in da je to preveč za deželo s sedem milijoni prebivalcev, ki tudi sama razpolaga z omejenimi gospodarskimi možnostmi. Večje evropske dežele naj bi sprejele več beguncev, kakor ustreza njihovim zmogljivostim. Doselej so dežele, ki bi lahko sprejele več beguncev, sprejele relativno le manjše število teh ljudi. Helmer je posebej apeliral na ZDA, naj še enkrat proučijo svoje predpise o priseljevanju in naj omogočijo večjemu številu madžarskih beguncev, da bi prišli v Ameriko. Na koncu pravi, naj Sklad OZN za begunce poveča svoj prispevek Avstriji za vzdrževanje madžarskih beguncev, ki so zdaj na avstrijskem ozemlju.

Bonn, 29. jan. (Reuter). Zahodnonemško ministrstvo za begunce je danes objavilo, da do nadaljnjega ne bodo dovolili madžarskim beguncem priti v Zahodno Nemčijo, ker so taborišča v Zahodni Nemčiji polna nem-

ških beguncev iz Vzhodne Nemčije in od drugod ter da za sedaj ni moč zgraditi novih taborišč.

Nov razpored čet OZN na Sinaju

Kairo, 29. jan. (Reuter). Poveljstvo varnostnih sil OZN je na novo razporedilo svoje čete. Dve tretjini teh čet sta zdaj koncentrirani na severnem delu Sinajskega polotoka blizu Gaze, da bi tako lahko te čete OZN hitro vkorakale v Gazo, brž ko bi se Izraelci umaknili iz nje.

Poveljnik varnostnih sil general Burns se medtem muči v Bejrutu, kjer razpravlja s predstavniki agencij OZN za pomoč beguncem iz Palestine o 250.000 arabskih beguncih, ki so zbrani v Gazi.

KRALJI IBN SAUD V GENERALNI SKUPŠČINI OZN

New York, 29. jan. (AFP). Kralj Saud, ki je prišel na uradni obisk v ZDA, je imel danes v Generalni skupščini OZN govor o mednarodni politiki. Rekel je, da je »politika sile prinesla človestvu mnogo gorja in povzročila številne krvave spopade na svetu«, na koncu pa izjavil, da imajo vsi narodi sveta pravico do svobode in neodvisnosti na podlagi samoodločbe.

S SEJE GOSPODARSKIH ODBOROV REPUBLIŠKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LRS

Razprava o družbenem planu se nadaljuje

Ljubljana, 29. jan. — Danes sta Gospodarska odbora Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev LRS nadaljevala razpravo o predlogu družbenega plana za leto 1957. Gospodarski odbor Republiškega zbora, ki mu je predsedoval Ivan Maček, navzoča pa sta bila tudi član izvršnega sveta Slovenije Tone Bole in direktor Republiškega zavoda za gospodarsko planiranje inž. Viktor Kotnik, je v današnji dopoldanski razpravi podrobneje obravnaval poglavje družbenega plana, ki govori o gozdarstvu, gradbeništvu, prometu in trgovini, gostinstvu ter turizmu.

O vprašanju gozdarstva v naši republici je precej obširno govoril poslanec postojnskega okraja Matevž Hacc, in sicer o potrebi varčevanja v gozdovih. V zvezi s tem je omenil, da bi bilo potrebno nadaljevati gradnjo gozdnih poti, ker bi tako lahko smotnejše izkoriščali gozdno bogastvo. Nadalje je predlagal, da bi ustanovili tudi gozdne občinske sklade, s čimer pa se ostali poslanci tega odbora niso strinjali. Prav tako je predlagal, naj bi taksa za les na gozdnih površinah ostala občinam, ki bi jo uporabile za pospeševanje gozdarstva in razvoj pašništva.

Prav tako so na današnji seji gospodarskega odbora Republiškega zbora razpravljali o mnogih drugih aktualnih vprašanjih naših gozdov, kot o vprašanju vsklajevanja kapacitet žagarske industrije z gozdnim prirastkom.

V razpravi so nadalje omenili uporabo skladov. Po mišljenju tovariša Košmelja funkcije med posameznimi skladi niso zadostno razmejene, kar se na primer opaža zlasti pri urejanju hudournikov. Tega vprašanja namreč ni možno obravnavati z lokalnega stališča, ker zajema širše področje. Inženir Budihna se je pridružil izvajanjem poslanca Košmelja, da naj bi hudourniško službo bolje uredili, in sicer v skladu z obstoječimi potrebami.

Član Republiškega Izvršnega sveta Tone Bole je po končani razpravi o gozdarstvu pojasnil nekatera vprašanja, o katerih so govorili poslanci. Med drugim je omenil v zvezi z vprašanjem sredstev gozdnega sklada, ki so jih uporabljali za potrebe industrije, oziroma energetike, kot na primer za hidrocentralo Vuhred, da se bodo ta sredstva postopoma vračala v gozdni sklad. Letos bodo na primer vrnili okrog 200 milijonov.

GRADBENISTVO

Gospodarski odbor je zatem pričel razpravo o gradbeništvu, kjer se bo, kot predvideva plan, obseg gradbenih del letošnje leto povečal za 10% nasproti lanskega leta. Poslanci so navedli vprašanje načrtov gradnje in licitacij ter tipizacije posameznih gradbenih elementov. Pri tem je bilo omenjeno, da za sedaj ni mogoče predpisati take tipizacije s predpisi. Poleg tega pri nas še ni razvita ustrezna industrija, ki bi omogočala montažni način zidanja stavb v večjem obsegu, kajti tudi v industrijsko razvitih državah ne zajema zidanje po montažnem sistemu več kot 4% zgrajenih stavb.

PROMET

Na nekatera vprašanja v zvezi s prometom je odgovoril tovariš

Bole. Na postavljeno vprašanje o nadaljnji gradnji ceste Ločica-Trojane je odvrnil, da se bo nadaljevala, in sicer od Ločice do pod Trojan. Cesto bodo uredili s protiprašno prevleko.

TRGOVINA, GOSTINSTVO, TURIZEM

V razpravi o trgovini je Mara Dermastia govorila obširneje o vprašanjih trgovine in pojasnila predviden nov način delitve dohodka. Nadalje je govorila o investicijah v trgovini in poudarila, da predvidevajo po perspektivnem načrtu Trgovinske zbornice ustanovitve do 200 trgovin letno v maloprodajni mreži, toda po predlogih okrajev naj bi jih ustanovili v petih letih skupno samo 390. Pač pa se hočejo orientirati na ustanovitve večjega števila grostičnih podjetij in skladišč, in sicer precej preko potreb.

O turizmu je govoril predvsem poslanec Albert Jakopič. Menil je, da ta panoga, ki je sicer zelo potrebna za obnovo delovne strukture človeka in tudi zelo donosna, ne gre v korak z našimi potrebami. Omenil je, da se je število postelj v turističnih objektih v Sloveniji zmanjšalo od predvojnih 17.000 na 13.000. Ugotovil je tudi, da je vsota 17 milijonov dinarjev, ki je predvidena za potrebe turistične propagande, odločno premajhna.

V popoldanski razpravi so poslanci gospodarskega odbora Republiškega zbora obravnavali poglavje družbenega plana, ki govori o obrti, izvozu ter investicijah. Jutri dopoldne bodo nadaljevali z razpravljanjem tretjega, to je zadnjega dela predloga družbenega plana naše republike, ki odreja ekonomske ukrepe za doseg plana.

VREMENSKA NAPOVED
za sredo, 30. januarja:
Se pretežno jasno, pozeje v severni Sloveniji rahla oblačnost. Temperature ponoči okoli -10, tu in tam do -15. V Primorju +3, najvišje dnevnih do 4, v Primorju do 10 stopinj C. Zjutraj po kotlnah zamagleno.

SNEŽNE RAZMERE
Kredarica 60 cm, Korna 5 cm, plača na 130 cm podlage, Pokljuka 75, Vrh 106 cm, Tamar, 90 cm, Dom Plača 35 cm, Kranjska gora 22 cm, Erika 25 cm, Korosica 130 cm, Logarska dolina 19 cm, Mozirka 30 cm, Celjska 19 cm, Kurn 30 cm, Crni vrh nad Jesenicami 20 cm, Crni vrh nad Idrijo 30 cm.

»Modernizacija« potrošnje

Vzporedno z modernizacijo proizvodnje se modernizira tudi način življenja in zadovoljevanja naših potreb. Med standardom in proizvodnjo je funkcionalna zveza. Ni samo višja proizvodnja pogoj za višji standard, ampak tudi obratno — za določeno proizvodnjo je potreben prav določen standard, ali pa je proizvodnja na taki ravni nemogoča. Ognjišče in črna kuhinja nista odraz samo nizkega standarda, ampak tudi načina proizvodnje, več ali manj naravnega gospodarstva. Za moderno proizvodnjo pa to ne samo da ni združljivo s pojmom določene stopnje civilizacije, ampak jo naravno onemogoča.

Posvečanje večje skrbi standardu torej ni samo vprašanje določenega odnosa do človeka, ampak je tudi vprašanje skladnosti proizvodnje in proizvodnje s načinom proizvodnje, skladnosti potrošnje s proizvodnjo, pa tudi vprašanja skladnosti načina življenja z določeno stopnjo tehnike. Vse to je kompleks, ki ga je treba skladno obravnavati. Ko sedaj mnogo razpravljamo o potrebi zvišanja žiljenjskega standarda zlasti v zvezi s perspektivnim planom, moramo takoj naglasiti, da je treba temu problemu posvetiti pozornost tako z ekonomske kot s tehnične strani. Žiljenjski standard je povezan s proizvodnjo tako glede količinske možnosti kot tudi glede tehnike zadovoljevanja potreb. To skladnost narakuje sam način proizvodnje.

PROIZVODNJA NI SAMA SEBI NAMEN, AMPAK JE ZA POTROŠNJO

Morda je na prvi pogled čudna trditev, da moderna proizvodnja zahteva tudi moderno gospodinjstvo, pa celo, da brez potrebne modernizacije v našem načinu življenja ne more biti moderne proizvodnje. Toda potrošnja je samo druga stran v gospodarskem procesu in tvor s proizvodnjo zaključeno celoto. Vsa proizvodnja je končno samo zaradi potrošnje. Proizvodnja je funkcija potrošnje, kakor je tudi potrošnja funkcija proizvodnje. To pa se pravi, da moramo in moramo vprašanja proizvodnje in potrošnje skladno obravnavati. Pa ne samo to. S potrošnjo tudi neposredno urejamo vprašanja proizvodnje. Doslej smo to isto vprašanje postajali samo z obratne strani. Naša argumentacija se je običajno posluževala dokaza, da ne moremo potrošiti več, kot proizvajamo in da se mora torej naša potrošnja prilagoditi temu, kar nam proizvodnja da. Seveda je vse to res. Le da je k temu potrebno dodati še to, da tudi z načinom potrošnje neposredno rešujemo probleme proizvodnje.

Doslej je bila vsa naša pozornost obrnjena samo na proizvodnjo. Potrošnja je bila zastopljena. To nam je že začelo povzročati težave, zlasti v vprašanju proizvodnosti dela, ker so prejemki iz rednega delovnega razmerja maršički padli na raven, ki ne omogoča več zadovoljevanje žiljenjskega minimuma in torej ne več normalno reprodukcijo delovne sile. Vprašanje osebne potrošnje začenja dobivati osrednje mesto v vseh gospodarskih razpravah in načrtih ne samo kot politična, ampak tudi kot gospodarska nujnost. Ob tako nizkih prejemkih iz rednega delovnega razmerja pada oziroma stagnira proizvodnost dela. Nobeno moderno gospodarstvo pa si ne more privoščiti, da bi proizvodnost dela stagnirala, kaj šele, da bi upadala. Tako gospodarstvo se avtomatično izključi iz konkurence na svetovnem trgu, ker ji ni več kos. S tem pa se izolira tudi od napredka in gospodarske spodbude, ki jo vsiljuje medsebojno tekmovanje. Moramo seveda priznati, da je bilo nujno, da smo doslej posvetili vse sile pravi izgradnji objektov naše industrije in da je na račun tega morala trpeti tudi osebna potrošnja. Iz normalne količine sredstev za produkcijo ne bi mogli zgraditi tega, kar smo zgradili, ker bi to zahtevalo veliko več časa. Nam pa se je mudilo in se nam še mudi, ker smo v preteklosti daleč zaostali. Tak pomečni tempo industrializacije je mogoče iti samo na račun osebne potrošnje.

PRETIRANO INVESTIRANJE DVAKRAT SKODLJIVO

To pa gre samo do tiste točke, ko je osebna potrošnja padla na raven, ki še omogoča normalno reprodukcijo delovne sile, ko prejemki iz rednega delovnega razmerja še krijejo žiljenjski minimum. Brž ko gre stvar preko te točke, se koristnost novega investiranja neha. To ima namreč za posledico tako nizko produktivnost dela, ki ne opravičuje več vloženih investicij. Če ne pristane na znižanje žiljenjskega standarda, ne samo da nismo prihranili tistega, kar smo odtrgali osebni potrošnji, ampak smo izgubili tudi del tistega, kar smo že prej investirali na račun osebne potrošnje.

Da je treba delovnemu človeku omogočiti vsaj tak standard ki mu bo omogočil zadovoljeva-

nje eksistenčnega minimuma, je več ali manj splošno priznano. Tega nihče ne zanika. Mnjenja pa se razhajajo v tem, kaj je smatrali kot eksistenčni minimum in kako naj se odreja. Posebno pa je težavno vprašanje, kako zagotoviti eksistenčni minimum z materialne strani, kako omogočiti zadostno količino blaga za osebno potrošnjo. Toda ne glede na tak ali drugačen odgovor na ta osnovna vprašanja je postalo docela jasno, da je postalo vprašanje naše proizvodnje tudi vprašanje naše potrošnje. Stvar je torej v tem pogledu toliko obrnjena, da se priznava, da je prišel čas, ko osnovna vprašanja proizvodnje moramo reševati popolnoma enakovredno in vzporedno tudi z reševanjem problema potrošnje.

PROIZVODNJA IN POTROŠNJA MORATA BITI NA ISTI RAVNI

Vprašanje naše potrošnje torej nikakor ni rešeno samo s tem, da bo vzorni plan odredil toliko več sredstev za zadovoljevanje osebne potrošnje. To je kompleks, ki zahteva prav tako pozornost kot proizvodnja. Vsak proizvajalec je istočasno tudi potrošnik. Če je komunna osnovna družbeno organizacija proizvajalec je istočasno tudi osnovna organizacija potrošnikov. Kot organizacija potrošnikov pa je poklicana, da se ukvarja tudi s potrošnjo v vseh njenih aspektih, tako količinsko kot kakovostno, za ustreznejše zadovoljevanje potreb potrošnikov, kot tudi za povečanje proizvodnje. Proizvodnja in potrošnja morata biti na isti ravni. Vsaka neskladnost povzroča zaostajanje tako potrošnje kot proizvodnje. Zato je vsako pretiravanje v katerokoli skrajnost škodljivo za celoto, prav tako kot tudi zanemarjanje enega ali drugega področja. Pri sedanjih stopnjah razvoja je naša potrošnja zaostala ne samo količinsko, ampak tudi kakovostno in tehnično. Komunna pa lahko v največji meri pripomore k oklajevanju tako proizvodnje kot potrošnje. Sh

Razprava o predlogu družbenega plana Slovenije

Odbor za gospodarstvo Zbora proizvajalcev je razpravljal o razvoju industrije in kmetijstva

V nadaljevanju razprave o družbenem planu Slovenije za leto 1957 je Odbor za gospodarstvo Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS včeraj naprej nadaljeval diskusijo o naši industriji, nato pa je obsežno obravnaval problematiko kmetijstva.

V kemični industriji je letos predvideno boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti za proizvodnjo kalcijevega karbida in umetnih gnojil, večja bo proizvodnja sintetičnih pralnih sredstev, nova pa proizvodnja peroksida v tovarni »Belinka« v Soteski pri Ljubljani in zdobljenega elektrokorunda v Rušah.

V industriji gradbenega materiala je glavni problem nezadostna proizvodnja opeke in strešnikov. Lani smo morali primanjkljaj 8 milijonov kosov opeke in 13 milijonov kosov strešnikov kriti z dovozom iz Vojvodine.

Tekstilna industrija bo povečala proizvodnjo za 5%. Uvoz širokih bombažnih tkanin ne bo več potreben, ker je tovarna v Trzinu dobila sto novih statev za to proizvodnjo. Načrt predlinice za česano volno v Metliki sedaj ne bo uresničen, ker je bil predlog prepozno vložjen. Rešiti bo treba tudi vprašanje, kako izpolniti obveznost glede prepovedi nočnega dela žensk.

Usnjarska industrija bo še povečala proizvodnjo za 8%, medtem ko so v čevljarstvu industriji zmogljivosti izrpane.

KMETIJSTVO NAS NAJVAŽNEJŠI PROBLEM

Na vrsto vprašanj je predstavniki Izvršnega sveta LRS Jože Ingolič pojasnil, da delo za pospeševanje kmetijstva tudi doslej ni bilo brezperspektivno. Za orientacijo pri tekočih ukrepih je služil perspektivni plan za kmetijstvo, ki je bil kot predlog izdelan leta 1952, zdaj pa se iz delnih nov perspektivni plan, v zadnjih letih so bili ustvarjeni važni pogoji za bodoči razvoj kmetijstva, kakor agroservisna mreža za kmetijsko mehanizaci-

jo, usposobljena je semenska služba, zgrajene so nove mlekarne, vinske kleti in hladilnice, letos pa bo dograjena velika izvozna klavnica. Zdrušni hranilno kreditni sistem se je tako razvil, da lahko že daje iz lastnih sredstev potrebne proizvodne kredite. Močno se je dvignila proizvodnja mesa in mleka. Kmetom, ki danes ponujajo slabo živino na trgu je treba pomagati, da bodo lahko dali kvalitetno živino. Seveda je treba rešiti še vrsto vprašanj, kakor na primer nesozmerje med cenami živine in močne krme. Velike so še možnosti za dvig hektarskih donosov. Poleg splošnega problema neobdelane zemlje stopa v Sloveniji v ospredje nič manjši problem travnikov in pašnikov, ki dajejo majhen donos, ker vanje nič ne vlagamo. Na mnogih kmetijskih gospodarstvih, zlasti tistih, ki so nastala po odvzemu zemlje čez zemljiški maksimum, delajo še vedno na maloposestniški način. Kmetijska gospodarstva nimajo izdelanih investicijskih programov in zato je bilo na zadnjem natečaju za investicijska posojila vloženi le za 300 milijonov din zahtevkov. Letos moramo kmetijsko pospeševalno službo tako usposobiti, da bomo lahko prešli k pospeševanju s točno določenim smotrom, ne pa le na splošno. Vztrajati pa bo treba tudi pri predlogu, da se amortizacija kmetijskih strojev računa po načinu uporabe, ne pa po letnih kvotah.

Odbor je še razpravljal o problematiki gozdarstva, gradbenišva in prometa.

Obsežna razprava se je razvila o problematiki kmetijstva. Nasproti lansnemu letu je pričakovati povečanje poljedelske pro-

izvodnje za 5%. Letos bodo organizirali demonstracijske sorte in gnojilne poskuse. V živinoreji bo dosežen nadaljnji napredek. K temu bo pripomogla tudi akcija za zamenjavo slabše živine za boljše plemensko živino in akcija za večjo uporabo močnih krmil ob sočasni vskladitvi cen krmil s cenami živine. Proizvodnja mleka se je znatno dvignila in tudi mlečnost krav, ki znaša zdaj v povprečju Slovenije 1550 kg na leto (pri kontroliranih kravah 2400 kg). Naglo se razvija umetno osemenjevanje. Letos bodo urejeni novi centri za osemenjevanje v Murski Soboti, Celju, Ptuj, Gorici in Novem mestu. Računajo, da bo to leto umetno osemenjenih okrog 70.000 krav.

V diskusiji je ljudski poslanec Anton Truden ugotovil, da v pospeševanju kmetijstva še nismo dosegli bistvenega preokretnega predvojnega proizvodnje. Pri odkupu so ponekod še precejšnje težave. Tovarna mleka v prahu v Murski Soboti je morala na primer odpovedati odzvem mleka z obsežnega področja, ker ni mogla vnovčiti mleka v prahu, za letos

pa je predviden celo uvoz mleka v prahu. Govoril je tudi o neskladnosti med cenami močnih krmil in žita, saj stanejo danes otrobi prav toliko kakor pšenica. V planu je predviden nakup 400 traktorjev, toda vprašanje je, če jih bo mogoče prodati. Zaradi amortizacije, anuitet in obresti so usluge s traktorji tako drage, da kmet raje orje s kravo, konji ali voli. Govornik se je zavzel za tista kmetijska gospodarstva, ki so bila ustanovljena po uvedbi zemljiškega maksimuma in so prerezala razlašena zemljišča. Napoved je opozoril še na to, da bi uveljavljanje predvidenega novega izračuna katastrskega dohodka pomenilo neupravičeno novo obremenitev kmetov na najslabših zemljiščih, ker bi se jim davek podvojil in celo potrojil. Tudi ljudska poslanka Vilma Pir-kovičeva je izrazila enake pomisleke glede na razmere v novomeškem okraju, ker bi se v tem primeru izredno povečale davčne dajatve najsiromskejših kmetov, ki so zaradi skrajnja investicij izgubili tudi precej možnosti za poselitve v gradbeništvu. S.

S SEJE SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO LRS

Obširna in zapletena filmska problematika

Ljubljana, 29. jan. — Svet za kulturo in prosveto LRS je danes razpravljal o dveh vprašanjih: o izobraževanju odraslih in o problemih proizvodnje, razdeljevanja in predvajanja filmov. Kot tretjo točko dnevnega reda seje pa so člani Sveta sprejeli osnutek zakona o ustanovitvi sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ki naj bi z delom pobranega davka od dohodkov od avtorskih pravic in dotacij pospeševal umetniško dejavnost vseh umetniških strok, zlasti književnosti, likovne umetnosti in glasbe.

O izobraževanju odraslih je v imenu komisije, ki je imela nalogo proučiti to kulturno-prosvetno dejavnost, poročal Svetu Roman Albreht. Razprava o problemih izobraževanja odraslih je naglasila, da se pri nas mnogo dela na tem področju, vendar da so moči in prizadevanja čisto preveč drobljiva in da ni pravih rezultatov. Potrebno bi bilo zlasti redni šolski sistem usposobiti in uporabiti za vzgojo odraslih. Predlogi, ki jih je komisija za izobraževanje odraslih predložila in jih je svet kot sugestijo sprejel, pa bi bili: da se ta komisija pri Svetu za kulturo in prosveto ukline in da se formira nova komisija za izobraževanje odraslih pri Svetu za šolstvo. Prav tako bo Svet za kulturo in prosveto LRS predlagal filozofski fakulteti v Ljubljani, da prouči možnost ustanovitve posebnega oddelka za specializacijo kadrov za izobraževanje odraslih.

V drugi točki dnevnega reda je Svet za kulturo in prosveto razpravljal o filmski problematiki v Sloveniji. Pri tem so govo-

rili o problemih proizvodnje slovenskega filma, o problemu razdeljevanja in predvajanja filmov v Sloveniji in o filmski vzgoji. V zvezi s slovensko filmsko proizvodnjo so vsi govorniki naglasili, da ni mogoče umetniške rasti slovenskega filma ločiti od sredstev, s katerimi ta film razpolaga.

Kot najvažnejše vprašanje slovenske filmske proizvodnje pa je svet našel vprašanje filmskih kadrov. Zaradi tega, ker tehnično osebe, režiserji in ostali filmski delavci niso ustrezno izšolani, pri nas še vedno improviziramo in se učimo pri samih filmih, kar pa je zelo zelo draga šola.

O nakupovanju in predvajanju filmov in s tem v zvezi o filmski vzgoji, je svet najdlje razpravljal. Pri tem je bilo jasno, da o repertoarni politiki v naših kinematografih je prečesto odločajo sami direktorji kinopodjetij, ki pa v večini primerov nabavljajo zgolj komercialne filme. Zato bi bilo zelo koristno, da bi se pri kinematografskih podjetjih ustanovili posebni sveti, ki bi skrbeli, da bi bil kinematograf ne samo rentabilno podjetje, ampak tudi kulturno vzgojna institucija.

O filmskih vprašanjih bo Svet za prosveto in kulturo sklical še širše posvetovanje.

LADO LEVEC

Trbovlje, 29. jan. — Danes zarana je v Zagorju, zadet od srčne kapi, iznenada preminil Lado Levec, znan in zaslužen mladi kulturno-prosvetni in politični delavec v trboveljskem okraju.

Pokojni Lado Levec, doma iz trboveljske rudarske družine, je kot mlad fant moral skozi vsega trpljenja polno taborišče v Mauthausenu, od koder se je po srečnem naključju prebil leta 1944 v partizane. Že v boju za svobodo je delal po vzorih mladih, drznih skojcevcov, ter se po osebnih doživljajih posvetil mladinski organizaciji. V trboveljskem okraju je bil nekaj let okrajni sekretar SKOJ, nato pa okrajni sekretar LMS. V tej dobi se je zlasti izkazal kot neutrudni organizator mladinskih delovnih brigad. V zadnjih letih se je pokojni Lado Levec ves posvetil organizacijskemu delu za Svobodo in kulturno prosvetna društva. Kot tajnik Ljudske prosvete in kasneje kot tajnik Okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev je nenehno obiskoval vse kulturno-prosvetne organizacije, organiziral tečaje in seminarje. Posebno onet je bil za organizacijo potujočega kina Ljudske prosvete, zavedajoč se, kako močno vlogo igra kino zlasti na podeželju v odmaknjenih krajih, kjer je treba z vsemi sredstvi braniti smisel in voljo do prosvetnega dela in izobraževanja.

Mlada prosvetna in političnega delavača ter aktivista, ki ga prosvetne in mladinske organizacije zlepa ne bodo mogle pogrešati, bomo vsi, zlasti pa mlada generacija, ohranili v svetlem spominu. (2)

Proslava Izseljenskega tedna v Makedoniji

Matica izseljencev Makedonije bo organizirala od 8. do 15. julija v Skopju in Ohridu zaključne svečanosti Izseljenskega tedna v Jugoslaviji.

PREMALO SREDSTEV za zadostitev vsem zahtevam

Proračunska odbora sta odobrila z nekaterimi spremembami predlog republiškega proračuna za leto 1957 in predlog zakona o proračunu

Proračunska odbora sta včeraj nadaljevala razpravo o predlogu republiškega proračuna. Proračunski odbor republiškega zbora je poslušal najprej utemeljitev za zvišanje dotacije filmu. Prvi je govoril predsednik Društva filmskih delavcev France Stiglic, ki se je zavzemal za organizirano in redno filmsko proizvodnjo. Za tako proizvodnjo pa bi naj družba dala potrebna sredstva. Isto stališče sta nadrobneje pojasnila tudi direktorja obeh slovenskih podjetij za filmsko proizvodnjo. O vlogi in pomenu Zavoda za šolski in poučni film je govorila direktor zavoda tovarnišica Babičeva. Govorila je seveda tudi o načrtih in potrebah zavoda, če hoče odigrati svojo vlogo, ne samo s filmi, ki naj služijo kot šolski pripomoček, pač pa tudi kot sredstvo za množično izobraževanje.

Predstavniki Sveta za prosveto in kulturo Milko Goršič je dejal, da je naša filmska proizvodnja vprašanje, ki ga bo treba reševati skupno za vsa država. Pri svetu za prosveto bo osnovana komisija, ki bo sredstva, predvidena v proračunu, razdeljevala tako, da bodo posamezna podjetja konkurirala za ta sredstva s scenariji itd. Zaradi splošnega pomanjkanja aparatur za predvajanje ozkega filma tudi nima smisla vlagati večjih sredstev v proizvodnjo takih filmov.

Odbor je po dolgi razpravi v kateri je sodeloval še predstavnik umetniškega sveta »Triglav-filma« sklenil, da ostane pri predlogu, ki je naveden v proračunu, ker nima kje vzeti sredstev.

V nadaljevanju razprave je nato dr. Marijan Dermastia kot predstavnik upravnega odbora Muzeja NOB utemeljil potrebo, da ostane proračun za muzej tak, kakršnega so najprej predlagali.

Obvestilo

Študijski aktiv pri knjižnici Predsedstva SZDL bo priredil v sredo, 6. februarja ob 20. uri — in ne 30. januarja, kot je bilo prvotno javljeno — v dvorani Kluba ljudskih poslancev diskusijski večer o temi:

POGLEDI NA VPRAŠANJE POLITIČNE EKONOMIJE PRI NAS

(Uvodne teze bo podal tovariš an Lavrač.)

Muzejska dejavnost je prav za prav le šestina dejavnosti Muzeja NOB, ker se muzej ukvarja z raziskovalnim delom. Razen tega je bila doslej le polovica sredstev, ki jih je doslej muzej trošil, iz proračuna, ker je do lani imel še nekaj sredstev iz drugih virov. Odbor je sprejel amandma, da se osvoji prvotni predlog muzeja in da se dodatna sredstva črpajo iz proračunske rezerve.

Predstavniki Muzeja NOB je nato našel še vprašanje investicij. S temi investicijskimi sredstvi namerava muzej urediti tako kot lani tiskarne partizanske bolnišnice, razen tistih (na pr. Franjo), ki jo bodo vzdrževali na licu mesta. Za tako ureditev pa potrebuje muzej 20 milijonov di-

narjev. Letos bi uredili polovico, drugo leto pa delo dokončali. Odbor je sprejel amandma, da se proračunska sredstva za palačo Ljudske skupščine LRS znižajo od 220 na 210 milijonov dinarjev in da se določi 10 milijonov dinarjev za Muzej NOB.

Na skupni seji obeh odborov so nato govorili o posameznih amandmajih in priporočilih. Proračunski odbor Zbora proizvajalcev se ni strinjal z amandmajem v zvezi z Muzejem NOB, ki ga je sprejel odbor Republiškega zbora.

Na koncu so še glasovali o proračunu v celoti in podrobnostih s sprejetimi amandmajmi ter ga soglasno odobrili. Prav tako so sprejeli predlog zakona o proračunu. Št.

DNEVNA KRONIKA

Nova potniška letala

V ponedeljek je priletelo na zemunsko letališče novo potniško letalo »IL-14«, prvo izmed osmih letal, ki jih je Jugoslovanski aerotransport kupil od Sovjetske zveze. Novo dvomotorno letalo ima 24 sedežev. Nova letala bodo letala v začetku na notranjih progah, in sicer med Beogradom in Titogradom trikrat dnevno, med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano trikrat tedensko v sezoni, Beogradom in Skopljem pa dvakrat tedensko čez poletje.

Prihodnje dni bo dobil JAT še eno letalo tipa »IL-14«. Se dve takšni letali bosta prileteli v Beograd konec marca, dve pa v drugi polovici aprila.

Razprava o perspektivnem planu razvoja industrije bo končana do 10. februarja

Razprava o perspektivnem planu razvoja industrije v prihodnjih petih letih, ki se razvija v združenih industrijskih proizvajalcev in organizacijah za razvoj industrije zainteresiranih činitelej, bo bržčas končana do 10. februarja. To gradivo bodo najprej proučili v Zvezni industrijski zbornici, potem pa v odboru za perspektivni plan Zveznega izvršnega sveta. Sklepe in morebitne pripombe bodo v teh organih porabili, ko bodo sestavljali referat, ki ga bodo poslali Zveznemu izvršnemu svetu, potem pa Zvezni ljudski skupščini, da bo razprav-

ljala o njem na enem prihodnjih zasedanj.

Na podlagi vseh teh elementov bodo po obravnavanju v Zvezni ljudski skupščini v Zavodu za plan sestavili dokončni osnutek perspektivnega plana, s katerim naj bi zagotovili postopno zboljševanje življenjskega standarda delovnih ljudi ter uravnoteževanje naše plačilne bilance, kakor tudi boljše izkoriščanje zmogljivosti in surovin, da bi naša industrija hitreje napredovala.

Politehnična izobrazba v šolah

Razvijanje sposobnosti mladih ljudi, da uporabljajo vse pridobive sodobne civilizacije, je glavna naloga politehnične izobrazbe v šolah. To so poudarili na posvetovanju pedagoških strokovnjakov iz vse države, ki se je začelo včeraj v Zagrebu. V referatih, prebranih na posvetovanju, je poudarjeno, da lahko politehnični izobrazbi dijakov zelo koristijo šolske delavnice, šolski vrtovi in druge oblike praktičnega dela v šolah. Posvetovanja, ki bo trajalo tri dni, se udeležuje 250 pedagogov iz vseh republik ter predstavnikov prosvetnih in kulturnih organizacij.

Osnutek družbenega plana Skopja

Celotni letošnji družbeni proizvod skopjanskega okraja bo znašal po osnutku družbenega plana nekaj nad 21 milijard ali

9% več kakor lani. Industrijska proizvodnja se bo povečala letos za 21%, ker bo začelo obratovati več novih industrijskih podjetij. Stevilo v industriji zaposlenih delavcev bo naraslo za 7 odstotkov. V skopjanskem okraju bodo letos investirali 5.700.000.000 din in od tega bo odpadlo na investicije za družbeni standard 47%. Iz sklada za stanovanjsko izgradnjo, ki znaša letno nekaj nad eno milijardo 800 milijonov, bodo dobili denar za zgraditev kakih 1000 novih stanovanj. Stanovanjske hiše bodo gradila tudi podjetja, ustanove in stanovanjske zadrage.

Več milijard prihranka pri pridelovanju hibridne koroze?

Predstavniki jugoslovanskega Združenja pridelovalcev hibridne koroze so obravnavali na posvetovanju v Novem Sadu možnosti nadaljnega povečanja pridelovanja te vrste koroze. Dr. Milorad Piper je med drugim poudaril, da bi lahko s tako imenovano mehanično kvadratno setvijo koroze prihranili več milijard, pa na ta ukrep doslej skoraj sploh nismo mislili. Pri nas tudi nimamo posebne organizacije, ki bi skrbelo samo za zaščito koroze pred rastlinskimi boleznimi in škodljivci.

Za pomladno setev imamo letos zagotovljenih 800 vagonov hibridne koroze. Zgraditi pa bi morali več novih sušilnic. Neugoden je v tem oziru položaj zlasti v Makedoniji in na Kosmetu.

Rok je potekel

Francoski zunanji minister Christian Pineau se bo znešel v precej težavnem položaju, ko bo te dni branil francosko stališče glede Alžira pred OZN. Mednarodna organizacija je namreč na zadnjem zasedanju dovolila Franciji politični in moralni kredit. Rok je potekel, kredit pa še ni poravnana. Članice OZN so takrat velikodušno opustile debato o alžirskem vprašanju. S tem sklepom so hotele pripraviti Francijo v teži, da bi se vrnila na Zasedanje Generalne skupščine, ki ga je bila demonstrativno zapustila, ker so alžirsko vprašanje vključili v dnevni red. Hkrati ji je hotela OZN omogočiti, da bi sama našla pot do miroljubne in demokratske ureditve alžirskega vprašanja.

Minilo pa je leto dni in, namesto da bi bilo to vprašanje urejeno, se je položaj v Alžiru le še hudo poslabšal. Minulo leto je pravzaprav dokončno pokopalo tezo, da so dogodki v Alžiru decela francoska notranja zadeva, da Alžir formalno ni ne kolonija ne protektorat, največ sestavni del francoskega nacionalnega ozemlja. In minulo leto je bolj kakor vsa prejšnja pokazalo, da se mora OZN vse drugače ukvarjati z alžirskim vprašanjem.

Za obravnavanje tega vprašanja v OZN odločilno govore trije momenti: 1. o bojih v Alžiru lahko zdaj manj kakor kdajkoli govorimo kot o nekakšni policijski akciji na francoskih tleh proti »peščici teroristov« ali obojenemu gibanju, ki ga podpirajo iz tujine. Med minulim zasedanjem Generalne skupščine je operiralo v Alžiru 150.000 francoskih vojakov, zdaj pa jih je tam že kakih 400.000. V Alžiru bijejo francoski vojaki pravo vojno z uporabo vseh sodobnih vrst orožja proti narodu, ki se bori za svojo samostojnost in neodvisnost.

2. skupek okoliščin, ki so privedle do zloglasnega napada na Egipt, je opozoril svet na to, da je v Alžiru vir večjih mednarodnih obojenih sporov. Francoska desnica je namreč odkrito izjavila, da udarec po Suezu ni bil namenjen samo Egiptu, marveč vsem političnim gibanjem na obalah Sredozemlja, ki ogrožajo nekdanje imperialne pozicije Francije. In na posled bodo pomislili boji v Alžiru, če se bodo nadaljevali, v sedanjih fazah o porušitvi vojne spopada na svetu in nevarno ognjišče nemirov na že tako nemirnem področju Bliznjega vzhoda in Severne Afrike. V Alžiru so se prepletla v zamotan vozeli nasprotja med kolonialistično politiko in osvobodilnimi težnjami narodov. Ta nasprotja so eden glavnih vzrokov, da je nastal v mnogih deželah sveta zela in napet položaj. OZN pa je poklicana, da v korist miru in pravice narodov do samoodločne priprave k ureditvi tega položaja.

Edini izhod iz sedanjega položaja v Alžiru so takojšnje prenehanje sovražnosti in pogajanja med Francijo in Alžir. Nobenega dvoma ni, da bi lahko z dobro voljo dosegli miroljubno ureditev, s katero bi pripoznali nacionalne pravice alžirskega ljudstva, ne da bi zapostavljali koristi evropskih priseljencev ter koristi sodelovanja med Alžirom in Francijo.

Takšna ureditev bi koristila alžirskemu ljudstvu, mednarodni skupnosti in sami Franciji. Ne gre samo zato, da odhaja zdaj spricho brezohodnega boja na alžirsko bojišče svet francoske mladine in da vojni izdatki v Alžiru hudo bremene francosko gospodarstvo. Gre tudi za evropsko in svetovno poslanstvo demokratske in miroljubne Francije, katerega uresniti njeni stari in novi prijatelji še zmerom pričakujejo. To poslanstvo pa bo lahko Francija izpolnila samo, če bo njen odnos do kolonialnih ali odvisnih narodov — po demokratski metodoroki — namesto vira slabosti postal vir njene nove ustvarjalne, moralne, politične in materialne moči.

J. A.

Cu En Laj vabi Dullesa na razgovor

New Delhi, 29. jan. (AP). Kitajski ministrski predsednik Cu En Laj je pred odhodom iz Katmanduja, od koder je danes odpotoval v Kalkuto, na sestanku z novinarji izjavil, da bi rad videl, da bi se »kjerkoli in kadar koli« sestal z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom. »Čprav ameriški minister John Foster Dulles ni odgovoril na moje povabilo, ki sem mu ga bil poslal, mu iz Nepala znova predlagam sestanek.« Cu En Laj je tudi dejal, da je kitajska vlada pripravljena proučiti predlog o zamenjavi 10 ameriških državljanov, zaprtih na Kitajskem, za 35 Kitajcev, ki so zaprti v ZDA. O tem, kdo je predlagal takšno zamenjavo ameriških in kitajskih jetnikov, ni Cu En Laj ničesar povedal.

Odpor v Bonnu in Rimu proti »francoski« ureditvi skupnega trga

Bonn, 29. jan. (Tanjug). — Vzroki, da so odgodili bruseljsko konferenco šestih ministrov »male Evrope«, ne izvirajo samo iz trenj med Francijo in Zahodno Nemčijo, je izjavil danes v Bonnu predsednik parlamentarne skupine Skupnosti za premostitev jeklo Furler. Pripomnil je, da tudi druge članice Skupnosti ne odobravajo v celoti francoskih gledišč in je omenil stališče Italije, da bi morala imeti pomoč za razvoj zaostalih krajev na jugu prednost pred investicijami v francoskih prekomorskih posestih. Furler se je izrekel proti ustanovitvi četrtega zahodnoevropskega parlamenta in izjavil, da bo pred-

sedniku bruseljske konference Spaaku pojasnil svoje predloge, naj bi dotedanje zahodnoevropske ustanove prevzele tudi naloge v zvezi z ustanovitvijo skupnega trga in Evrotooma.

V bonnskih krogih presoja sklep o ponovnem sklicanju konference zunanjih ministrov kot znamenje, da so težave, ki so nastale v zvezi z načrtom o skupnem trgu, večje, kakor so v začetku pričakovali. Tu izražajo zdaj upanje, da bodo ministri na konferenci prihodnji ponedeljek vendarle lahko formirali skupne zaključke vsaj v bistvenih točkah.

Tukajšnji komentariji o bruseljski konferenci opozarjajo predvsem na stališče zahodno-nemške delegacije, ki je večkrat poudarila, da skupno gospodarsko sodelovanje v francoskih prekomorskih posestih »ne bi smelo pomeniti tudi soodgovornosti teh držav za zadnje najnovejše pojave v francoski kolonialni politiki.« Tu mislijo, da se hoče bonnska vlada ogniti tako finančnim bremenom, povezanim z vključitvijo francoskih posesti v skupni evropski trg, kakor tudi posledicam, ki bi jih utegnili imeti za njen politični ugled podpora francoski politiki v Severni Afriki.

Socialnodemokratska stranka, ki v glavnem podpira idejo o združitvi Evrope, je neugodno presodila uspehe bruseljske konference. V strankinem biltenu je danes izraženo nezadovoljstvo, da so sedanjim naporom za združitve Evrope »sprinesli gospodarsko korist izključno podjetjem, vtem ko delavci in potrošniki teh dežel pri tem ne sodelujejo.« Bruseljski uspehi so pokazali, »da morajo biti socialni problemi tudi v prihodnje, podrejani koristim nacionalnih industrij in kmetijstva.«

Rim, 29. jan. (Tanjug). — V rimskih vladnih krogih je vzbudila veliko zaskrbljenost vest iz Bruslja, da je videti na seji šestih ministrov zahodnoevropskih dežel prizadevanje, da bi omejili svobodno menjavo na skupnem evropskem trgu tako, da bi bili kmetijski pridelki izključeni. V Rimu poudarjajo, da bi to prizadelo italijansko gospodarstvo, ker je Italija zainteresirana predvsem na prosti prodaji svojih kmetijskih pridelkov na evropskem trgu spricho njihovih nizkih cen. Če pa bi sprejeli tak sklep, bi morala Italija dovoliti prost uvoz industrijskih izdelkov iz drugih evropskih dežel, kar bi škodovalo njeni industrijski proizvodnji, vtem ko za kompenzacijo ne bi mogla prosto izvažati protivrednosti svojih industrijskih izdelkov. Zdej je vlada naročila zunanjemu ministru Martinu, naj se v Bruslju bori ne samo za svobodno prodajo kmetijskih pridelkov, marveč naj tudi zahteva, da bo predvideni sporazum med deželami, katerih predstavniki se udeležujejo posvetovanj v Bruslju, zajel vsaj del kmetijskih pridelkov.

PRED ZUNANJEPOLITIČNO RAZPRAVO V BONNSKEM ZVEZNEM ZBORU

NEMŠKO VPRAŠANJE

povod za prvi večji predvolilni spopad med Adenauerjem in Ollenhauerjem

Bonn, 29. jan. (Tanjug). V Bonnu pričakujejo z izrednim zanimanjem deklaracijo o zunanjih politikah, ki jo bo pojujtrijšem predložila vlada na seji Zveznega zbora. Po dolgem času bo to prva zunanjepolitična razprava, do katere bo prišlo na zahtevo ene vladnih strank. Kancler Adenauer je hotel s tem, kakor poudarjajo v Bonnu, prevzeti pobudo v svoje roke, ker so opozicijska Socialnodemokratska stranka, liberalci in blok beguncev zahtevali razpravo o »stikih med obema deloma Nemčije« in o »možnosti, da bi nekatere zvezne ustanove delno ali v celoti prenestile svoje sedeže v Berlin.«

V Bonnu poudarjajo, da daje vrsta mednarodnih in notranjih političnih momentov bližnji raz-

pravi posebni pomen. To so predvsem znamenja določene nezaupanja, ki ga je v zadnjem času znova opaziti v stališču ZDA nasproti načrtom bonnske vlade. V tem oziru posebej omenjajo negativni ameriški odziv na kanclerjeve izjave o tem, da bi nemško vprašanje uredili morebiti tudi zunaj Atlantske zveze, nadalje o potrebi po prepovedi drskega orožja ter o ustanovitvi »cone zmanjšane vojne napetosti v Evropi«. Čprav je Adenauer v svojih poznejših izjavah ugotavljal, da se politika njegove vlade v teh vprašanjih ne razhaja z ameriškimimi nazori, je bonnska vlada smatrala za potrebno, da še enkrat, in sicer pred Zveznim zborom, obrazloži

osnovne poteze svoje zunanje politike.

Opozicijske stranke ter celo nekateri krogi vladnih strank čedalje bolj vztrajno zahtevajo normalizacijo gospodarskih in diplomatskih odnosov z vzhodnoevropskimi državami. Zato je pričakovati, da bo vlada povedala, v kolikšni meri so se po njenem mnenju spremenili pogoji za takšen korak, ali pa da bo vsaj znova obrazložila, zakaj ostaja pri svojih prejšnjih sklepih.

Politični opazovalci sodijo, da bo potekala razprava že v znamenju volilnih bojev za novi Zvezni zbor.

V krogih Socialnodemokratske stranke poudarjajo, da bodo svoje kritiko vladne politike naslonili predvsem na spremenljivost zunanjepolitične poti kanclerja Adenauerja, ki je prišla do izraza prav v njegovih zadnjih izjavah, kakor tudi »na nesposobnost vlade, da bi premaknila vprašanje nemške združitve z mrtve točke.«

Kancler Adenauer je imel z voditelji svoje stranke in s svojimi političnimi svetovalci še zadnja posvetovanja. V razpravo bodo posegli glavni govorniki Demokratske unije — zunanji minister Brentano, predsednik zunanjepolitičnega odbora Zveznega zbora Kitzinger in šef strankinega urada za volilno kampanjo Lenz. Razen voditelja stranke Ollenhauerja bodo postavili socialni demokraci na seznam govornikov svojega strokovnjaka za vojaška vprašanja Erlerja, predsednika parlamentarnega odbora za splošna nemška vprašanja Wehnerja in podpredsednika stranke Meliesa.

Sporazum s Češkoslovaško o kulturnem in znanstvenem sodelovanju

Beograd, 29. jan. (Tanjug). Danes so v Beogradu sklenili sporazum o sodelovanju na področju kulture, znanosti in prosvete ter šolstva med republiko Češkoslovaško in FLRJ. Pogajanja so se začela 23. januarja v Beogradu. V imenu CSR je sporazum podpisal minister za šolstvo in kulturo dr. František Kshuda, v imenu FLRJ pa zvezni sekretar za prosveto in kulturo Bogdan Osolnik. Med pogajanja je prišla do izraza obojestranska želja, da bi ustvarili pogoje za kar najširše kulturno sodelovanje.

Sporazum določa, da bosta obe deželi sodelovali na področju prosvete, znanosti in kulture ter si izmenjavali informacije s teh področij. Zlasti bosta razvijali sodelovanje med znanstvenimi in prosvetnimi ustanovami ter strokovnimi združenji, pospeševali medsebojna gostovanja umetnikov in umetniških skupin, umetniške razstave, izmenjavo kulturnih, znanstvenih in prosvetnih delavcev ter športnih prireditelj. Sporazum določa nadalje izmenjavo publikacij, kulturnih in prosvetnih filmov, sodelovanje na področju radiodifuzije in televizije ter podeljevanje štipendij za šolanje in specializacijo. Razen drugih načinov kulturnega sodelovanja dopušča sporazum tudi ustanavljanje ustanov, ki bodo skrbele za medsebojno spoznavanje pridobitev na področju kulture, znanosti in prosvete.

Sporazum bo veljal 5 let, po-

daljšal pa se za nedoločen čas, če ga ena stran 6 mesecev pred potekom roka ne odpove.

Med razgovori o programu za leto 1957 sta se obe delegaciji sporazumeli o izmenjavi opazovalcev na vseh važnejših kulturnih prireditvah v obeh deželah. Sklenili so, da se bodo češkoslovaški opazovalci udeležili dubrovniških poletnih iger, puljskega festivala, praške pomladi in revije kulturnih in prosvetnih društev v Pragi. Zagrebska opera bo sodelovala na »Praški pomladi«, ki bo od 8. maja do 8. junija.

Potem pojde na turnejo po CSR.

Jugoslavija je ponudila, da bo na Češkoslovaškem priredila razstavo sodobne likovne umetnosti, ki je bila že v Italiji. Ponudila je tudi, da bo beograjsko Narodno gledališče uprizorilo v Pragi Križevo dramo »V agoniji«. Sklenili so, da bo Janočkov kvartet sodeloval v dubrovniških poletnih igrah. Končno so se dogovorili, da bodo dali pobudo za ustanovitev lektoratov za književnost ter srbsko-hrvatski in češki jezik v obeh deželah.

Sovjeti povabljeni v ČSR

Včeraj sta češkoslovaška in sovjetska vladna delegacija v Moskvi podpisali skupno deklaracijo

Moskva, 29. jan. (Tanjug). Ob zaključku razgovorov med Češkoslovaško in sovjetsko vladno delegacijo so danes podpisali skupni komunike, zvečer pa je bil na čast češkoslovaške delegacije v Kremlju sprejem, na katerem sta izmenjala zdravici predsednik Prezidija Vorošilov in predsednik češkoslovaške republike Zapotocki.

Češkoslovaška vladna delegacija je povabila sovjetsko vladno in partijsko delegacijo na Češkoslovaško. Sovjetska vladna delegacija je vabilo sprejela.

ALBANSKO-BOLGARSKA DEKLARACIJA PODPISANA

Tirana, 29. jan. Kakor poroča radio Tirana, je bil uradni obisk bolgarske vladne delegacije v Albaniji danes zaključen s podpisom skupne deklaracije. Predstavniki obeh vlad so sklenili tudi sporazume o dolgoročnih kreditih Albaniji, o blagovnih menjavi, o znanstvenem in tehničnem sodelovanju, o kulturnih odnosih in o socialni zaščiti.

BRITANSKI POMISLEKI glede prerenega ponovnega zblizanja z ZDA

London, 29. jan. (Tanjug). — V zunanjem ministruv ne potrjujejo poročil iz Washingtona o tem, da se bosta v kratkem sestala predsednik Eisenhower in ministrski predsednik Macmillan, o čemer so poročali sinočnji britanski časniki. Uradno stališče predstavlja za zdaj Macmillanova izjava, ki jo je dal pred dnevi v Spodnji zbornici, da o tem še ni nobenih konkretnih dogovorov. Prav tako uradni krogi ne potrjujejo vesti o tem, da se bodo predsedniki vlad ZDA, Velike Britanije in Francije sestali še to pomlad na Bermudih. Tako

konferenca na najvišji ravni je bila zadnjikrat na Bermudih v decembru 1953, ko so se sestali Churchill, Eisenhower in tedanji francoski ministrski predsednik Laniel.

Vsekakor angleška in ameriška diplomacija pripravlja srečanje Macmillana in Eisenhowerja. Sestanek naj bi bil na Bermudih šele marca. Svet konservativne parlamentarne skupine je sicer mnenja, naj se vlada ne »prenagli« v prizadevanjih, da bi okrepila stike z Washingtonom, kajti to naj bi dosegli z obojestranskimi naporji.

V britanskih političnih krogih pa prihajajo na dan nove koncepte o perspektivah anglo-ameriškega sodelovanja. Macmillanova izjava, da Velika Britanija ne bo »ameriški satelit«, razen tega pa njena usmeritev na evropsko sodelovanje in utrjevanje odnosov v Britanski skupnosti, terja večjo prožnost in britanskem približevanju Washingtonu. Konservativni »Daily Telegraph« meni danes, ko napoveduje sestanek med Macmillanom in Eisenho-

werjem, med drugim tole: »Velika Britanija ima namen v prihodnje jasno podčrtati razliko med vprašanji, ki jih lahko Velika Britanija sama nudi, če je potrebno, in vprašanji, kjer je ameriško sodelovanje bistvenega pomena. V obeh primerih bo z ZDA v najtesnejših stikih. Pričakovati je, da bodo napovedani razgovori omogočili novo zblizanje in večji realizem na obeh straneh Atlantika.«

Bistveni element

Angleški tednik »Observer« se zavzema za umik izraelskih čet na demarkacijski črti iz leta 1949 in poudarja, da je to nujno potrebno ukrep za odстранitev krize na Bliznjem vzhodu s pomočjo OZN. Objavljam nekaj izčrpnih iz tega članka »Observer«.

»Dag Hammarskjöld je upravičeno zavrnil načrt Izraela, da bi dosegel svoje cilje z vsiljevanjem lastnih pogojev. Generalni sekretar OZN trdi, da nudijo sedanjih sporazumi o premirju skupaj z resolucijami OZN ugodno podlago — edino, ki se lahko pravno in praktično obdrži — za obnovo miru in poravnavo spora zaradi Gaze in Akabskega zaliva. Njegovo mnenje, ki je logično in realno, pomeni nadaljevanje politike, ki jo je začel razvijati po lanskem poslanstvu na Bliznjem vzhodu, preden se je začela kriza zaradi Suez.«

To Hammarskjöldovo politiko podpirajo zdaj tudi drugi činitelji: varnostne sile OZN so dokazale svojo sposobnost, da lahko uspešno intervenirajo in opravljajo nadzorstvo na mejah Jordana in Sirije, kakor tudi na izraelsko-egiptovski demarkacijski črti.

Umik izraelskih čet je nujno

potraben za ureditev tega vprašanja s pomočjo OZN. Razen obljub, ki jih je Hammarskjöld že dal, se mora Egipt vzdržati vsake ostre propagande. Naj mislijo Izrael ali arabske države o neuspehu OZN v poravnavanju njihovih sporov v minulosti karkoli OZN je bistveni element za njihovo bodočo varnost.

Ne Izrael ne arabske države ne morejo zahtevati zaščite OZN, hkrati pa odklanjati izpolnitev njenih resolucij. V minulosti sta ravnali obe strani tako. Toda sedanjih položaj na Bliznjem vzhodu je takšen, da je nevarnost odklonitve mnogo večja. Kakšna je namreč alternativa akcije prek OZN? Edina alternativa je v tem da bi prepustili Bliznji vzhod neomejenemu boju sil, širjenju hladne vojne, v kateri bi izkoristili ščanje krajevnih sporov povečalo nevarnost splošne vojne. Ti bi pomenilo vzpodbujati še druge dežele na Bliznjem vzhodu, da b ubrale pot Izraela in brččas s pomočjo velesil vzle zakon v svoje roke.

Če bi se pokazalo, da je OZN zdaj brez moči, da bi izpolnila svojo nalogo, bi utegnili nastati zelo nevarni položaj.

Zahodni krediti za okrepitev poljskega gospodarstva in izvoza

Varšava, 29. jan. Današnja »Tribuna Ludu« je objavila članke o možnostih, da bi Poljska dobila kredite iz tujine. V članku je rečeno, da je iz nedavne izjave predsednika Eisenhowerja znano, da proučujejo v ZDA vprašanje kreditov za Poljsko. Znesek posojila še ni določen ne s Poljske ne

z ameriške strani, čeprav je Poljska obvestila ZDA, za katero blago se zanima. V članku je nadalje rečeno, da bo lahko delegacija poljskih strokovnjakov najbrž že v kratkem potovala v ZDA, da bi se pogajala o pogojih teh kreditov.

V članku je poudarjeno, da so možnosti, da bi dobila Poljska kredite tudi v evropskih deželah na Švedskem, v Franciji in Veliki Britaniji, ki so že izjavile, da so pripravljene pogajati se o tem vprašanju. Seveda pa Poljska ne bi sprejela pri tem nobenih političnih obveznosti. Zanimanje teh dežel, da bi dale Poljski kredit, se je zlasti povečalo po poljskih volitvah. »Tribuna Ludu« nadalje poroča, da je Poljska zainteresirana tudi na investicijskih kreditih, ki bi ji omogočili povečati pridobivanje, s tem pa tudi izvoz premoaga, pa tudi zboljšati proizvodnjo v drugih industrijskih panogah.

Na koncu »Tribuna Ludu« poudarja, da je že videti prva znamenja normalizacije poljskih trgovinskih stikov z ZDA in nekaterimi zahodnoevropskimi deželami, da pa bo treba še nekaj časa počakati, preden bodo ti stiki povsem normalizirani.

V Tunisu je bila pred dnevi sklenjena libijsko-tuniška zavezniška pogodba. Na sliki (od leve proti desni) tuniški ministrski predsednik Habib Burgiba in predsednik libijske vlade Mustafa Ben Halim ob podpisu pogodbe

NOV AMERIŠKI VELEPOSILNIK V LONDONU

Washington, 29. jan. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je imenoval za ameriškega veleposlanika v Londonu newyorškega finančnika Johna Haya Whitneya namesto dosedanjega veleposlanika Aldricha, ki je podal ostavko.

POTREBE PO NAFTI

Moskva, 29. jan. (TASS). Ministrstvo za industrijo nafte je sprejelo sklep o intenzivnejšem raziskovanju novih virov nafte v raznih krajih države. Zlasti temeljito bodo proučili področja v Sibiriji in republikah centralne Azije.

ROMUNIJA KOMITE ZA DELO IN PLAČE

Bukarešta, 29. jan. Prezidij velike romunske narodne skupščine je sklenil ustanoviti komite za delo in plače. Člane tega komiteja bo imenoval ministrski svet iz vrst članov vlade.

ITALIJA DRŽAVNI PRORAČUN

Rim, 29. jan. (Reuter). Vlada je odobrila proračun, po katerem bo znašal za prihodnje finančno leto (1957/58) primanjkljaj 204 milijarde lir. Čisti dohodki so preračunani na 2849 milijard, izdatki pa na 3053 milijard. Primanjkljaj bo za 67 milijard lir manjši od letošnjega.

MSLJENA USTAVA

Valletta, 29. jan. (AFP). Sedemnajst poslancev maltskega parlamenta je demonstrativno zapustilo sejo dvorano, ker jih niso vprašali po njih mnenju o novi ustavi, ki jo bo letos Velika Britanija uveljavila na otoku. Poslanci poudarjajo, da se predsednik maltske vlade Mintof pogaja o tem z britansko vlado, ne da bi se oziral na njihovo mnenje. Mintof bo v četrtek spet odpotoval z letalom v London.

VELIKA BRITANIJA V WOOMERI SKUPAJ Z ZDA?

London, 29. jan. (Reuter). Velika Britanija bo predlagala ZDA, naj bi obe deželi skupno uporabljali britansko oprešice za usmerjevanje projektilov v Woomeri v južni Avstraliji. To bo del britanskega predloga o anglo-ameriškem sodelovanju na področju usmerjevanih izstrelkov.

NAPAD NA ADAB

London, 29. jan. (AFP). Jemensko poslanstvo je objavilo, da so britanske čete 25. januarja s rojsticami in topovi obstrlejevale mesto Adab. V času, ko je poslanstvo to objavilo, je napad še trajal.

ŠPANIJA EKSPLOZIJA NA TANKERJU

Madrid, 29. jan. (Reuter). Na 6350-tonskem španskem tankerju »Sargocis« je nastala eksplozija, ko je bil že čisto blizu Kanarskih otokov. Trije mornarji so bili ubiti, ranjeni pa štirje mornarji. Ladjo so zneli nameni.

ZANIMIV NAČRT ZA PRIDOBIVANJE OCETNE KISLINE

SKROMNOST, REALNOST IN EKONOMIČNOST

Nagel razvoj industrije terja povečano proizvodnjo ocetne kisline — Ekonomičen načrt ljubljanskih strokovnjakov za postavitev polindustrijske naprave, ki naj bi z njo začeli proizvajati ocetno kislino iz karbida in vode.

Na nedavnem kongresu Slovenskega kemijskega društva je univerzitetni profesor Franc Premerl poročal o osnovah za bodoči razvoj industrije alifatskih spojin ter o problemu izkoriščanja zemeljskih plinov v Dolnji Len-

bo letni primanjkljaj znašal 5380 ton. Če upoštevamo široko uporabnost ocetne kisline za proizvodnjo acetatne svile in karbonsmetilceluloze, potrebe po ocetni kislini v živilski industriji, usnarstvu, farmacevtski indu-

kislino že vrsto let pridobivajo na sintetični način.

Našim kemikom se je ob omejenih potrebah ponudila tako lepa priložnost, da bi pripravili načrt za proizvodnjo ocetne kisline. Med prvimi, ki so se za to ogreli, so bili sodelavci nekega znanstvenega zavoda na Hrvaškem. Po dveh letih študija so predložili načrt za pridobivanje ocetne kisline iz nafte. V širokopoteznem zamahu so šli mimo dejstva, da naša današnja proizvodnja nafte še vedno ne krije domačih potreb. Po njihovem načrtu naj bi namreč vso nafto predelali z globokim krekkingom v olefine, ki bi iz njih potem pridobivali celo vrsto derivatov, med njimi tudi ocetno kislino. Načrt so izdelali do potankosti in izkazalo se je, da bi potrebovali samo za postavitev krekkinga, ki služi kemični predelavi težkih mineralnih olj v lažja, približno milijon dolarjev. Ker pa si ni moč zamisliti ekonomske predelave brez kompleksne predelave vseh ostalih spojin v različne derivate, bi za to potrebovali še okrog 35 milijonov dolarjev.

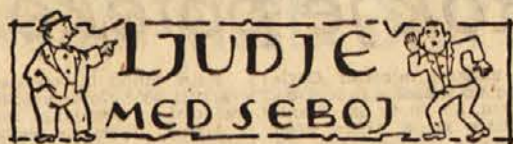
Neživiljenjskosti načrta torej ni treba posebej naglaševati, saj je jasno, da si takih investicij ne bi mogli zlepa privoščiti, ne glede na to, da je predelava le 30.000 ton nafte, ki so jo predvidevali za to vrsto proizvodnje že sama po sebi popolnoma neekonomična. Razen tega je nesprejemljiv predlog, da bi nafto za vse ostale naše potrebe krili z uvozom!

CENJEJE IZ KARBIDA IN VODE

Skupina, ki jo sestavljajo univ. prof. Premerl, kot organik, ing.

Prinčič pot anorganik, konstruktor Zupan in ekonomist, direktor ljubljanskega podjetja »Udarnik« Makuc, pa se je na pobudo podjetja »Udarnik« kot vse kaže lotila problema s srečnejšo roko. Po dveh letih dela jim je uspelo izpolniti priporočilo konference podjetij kemične industrije FLRJ, da je treba pohiteti s pripravami za proizvodnjo ocetne kisline na prepričljiv, poceni in ekonomično dokumentiran način. Pri tem so vzeli kot surovinsko bazo karbid (točneje nekomercialni, zdrobljeni karbid), ki ga že izdeluje tovarna v Rušah.

Načrt omenjene skupine, ki je s pomočjo dveh kemikov diplomantov iz uspešno prestatl piskuse v laboratoriju, je torej že v sami zasnovi neprimerno skromnejši in zato seveda tudi realnejši. Pa tudi nadaljnji načrt je prilagojen našim razmeram, ko je nujno potrebno dobro obrniti vsak dinar. Podjetje »Udarnik« bi moglo, glede na to, da so obvladali proces proizvodnje v laboratorijskem merilu, brez tujih ilicenc, z izključno domačimi sredstvi, surovinami in strokovnjaki postaviti polindustrijsko napravo, ki bi z njo ob nadaljnjih raziskavah za možnosti večje proizvodnje, proizvajali letno okrog 300 ton ocetne kisline. Gradbeni objekti za to niso potrebni. Po potrebi bi potem naslednje leto dogradili reaktor, s čimer bi se proizvodnja podvojila. In potrebni investicijski stroški? Ti so razmeroma zelo nizki, saj bi znašali 40 milijonov dinarjev, ki bi bili vrnjeni skupnosti že v enem letu, s pribitkom okrog 20 milijonov dinarjev dobička. S. L.

Nemogoč pogoj

Z ljudmi je pogosto težko, celo zelo težko. Težavno je ustreči njihovim željam kljub najboljši volji. V naši republiki že nekaj let govorimo o pravilni razdelitvi visokokvalificiranih kadrov, da bi prišli vsi kraji na svoj račun. Če je v Ljubljani mimo drugih tudi medicinska fakulteta, s tem ni rečeno, da vzgaja ta ustanova zdravniški naraščaj samo za naše glavno mesto. V Ljubljani je v primerjavi z nekaterimi drugimi kraji zdravnikov dovolj, če pa se spominimo krajev, kjer imajo prebivalci po 10 in več kilometrov do prve ambulante, lahko mirno zapišemo, da je v Ljubljani glede številca zdravnikov pravica gneča. Kraji brez zdravnikov pa se zavzemajo zanje, trkajo na razna vrata, moledujejo in z vso resnostjo nastevajo težave, ki nastajajo v gospodarskem žiljenju zaradi pomanjkljive zdravstvene službe. Roko na srce, res je, da se nekaterih krajev tudi zdravniki otepaajo z vsemi štirim. So pa spet primeri, ko ima občina vse pogoje za nastavitve zdravnika: državljanov potrebnih zdravstvene pomoči več ko preveč in tudi množico ljudi, ki bi se zanimali za zdravstveno prosveto. Manjka le eno, za zdravnika, ki naj bi prišel, ni stanovanja. Pri tem problemu globoko vzdihne prenekatih funkcionar vseh od občinskih, okrajnih in republiških. »Dokler ne bomo preskrbeli tudi stanovanja, bo

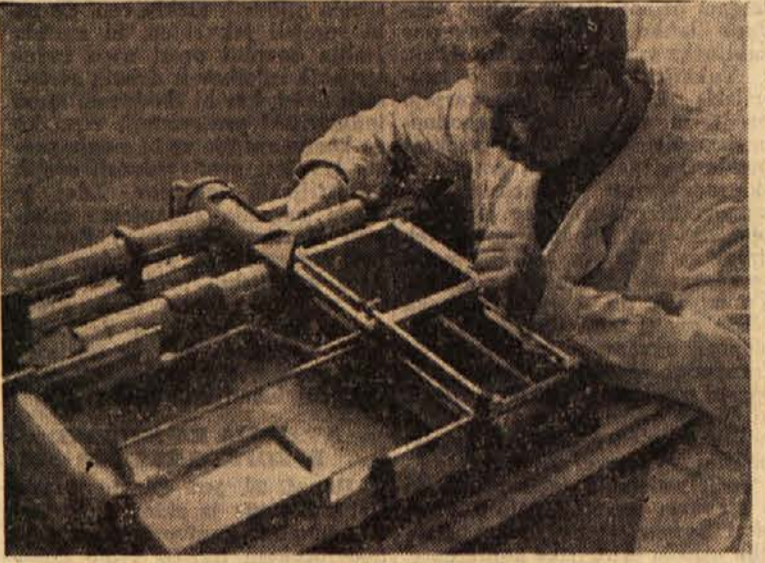
pač po starem glede zdravstva,« se končno potolažijo in stoar zopet obični za nekaj mesecev ali celo za kako leto.

Ni še dolgo tega, ko je bilo razpisano mesto za zdravnika v prijaznem industrijskem mestu. Priglasila se je tudi mlada zdravnica M. M. »Industrijski kraj je,« si je mislila, »in gotovo niso prezrli, da mora tudi zdravnik, ki ga nujno potrebujejo, stanovati.«

Kandidatka je vložila prošnjo ali bolje ponudbo na novo razpisano službeno mesto. V pogovoru jo je celo neki republiški funkcionar prijazno pomodril, da bo prošnja nedvomno ugodeno, še veseli bodo, da bodo dobili dobro zdravniško moč.

Cakala je na odgovor. Slednjič ga je dočakala, a žal negationega. Ni takoj zvedela pravega vzroka odklonitve. Po ponovnem poizvedovanju je izvedela, da bi raje dobili možkega zdravnika, a ker je podvomila v to obrazložitev, ji je funkcionar navsezadnje jasno in glasno povedal, da je med drugim njen pogoj za sprejem v službo v tem industrijskem kraju posem nemogoč. »Nemogoč?« je začudeno ponovila kandidatka. »Da, nemogoč. Vas zares niso mogli sprejeti, kajti razen za službo ste prosili tudi za stanovanje zase in za svojo družino.«

Res, »nemogoč pogoj,« drzniti si poprašati tudi po takem razkošju. M. R.

Miha Verovšek, diplomant kemijske fakultete TVŠ, ugotavlja v laboratoriju, kako se je surovina spremenila v ocetno kislino.

davi. Po njegovih izvajanjih nenehno naraščajo potrebe po alifatskih spojinah, to je v tistih organskih spojinah, ki jih pridobivamo iz masčob, nafte, z destilacijo lesa in na sintetični način. Sedanja proizvodnja že davno ne krije vseh potreb, razen proizvodnja vrelnega alkohola in polivinilklorida.

Potrebo po alifatskih spojinah nakazuje sedanja, posebno pa perspektivni razvoj vsega našega gospodarstva.

OCETNE KISLINE BOMO POTREBOVALI VEDNO VEČ

Največja potreba se kaže po večji proizvodnji ocetne kisline. Že predlansko posvetovanje v Tesliću je pokazalo, da bo potreba po njej vedno večja: leta 1955 naj bi ob sedanjih industrijskih zmogljivostih potrebovali 850 ton ocetne kisline. Že leta 1956 naj bi potrebe poskočile za sto ton, medtem ko lahko v letošnjem letu pričakujemo še nageljši skok — na 1250 ton.

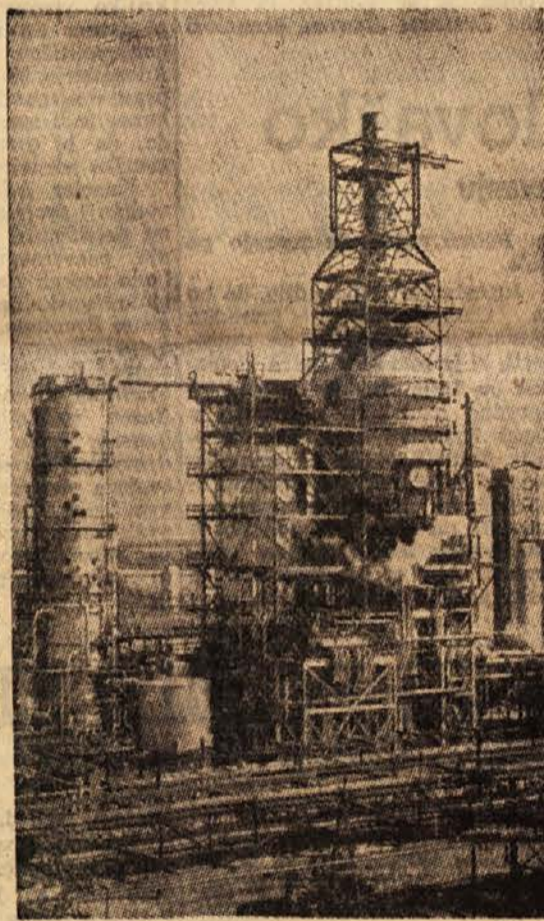
Perspektivni plan kemične industrije FLRJ iz leta 1955 predvideva po vseh teh podatkih, da

strij in v široki potrošnji, pa najbrž ne bo napak, če računamo še z večjimi potrebami.

Tako stanje nam torej nujno nalaga, da vse potrebe uspešno čimprej sami pokriti, saj si je napak obetati posebno rentabilnost industrije, ki je življenjsko vezana na ocetno kislino, če bi le-to morali uvažati. Doslej pa proizvajamo ocetno kislino le v Belišću, kjer se s to proizvodnjo s suho destilacijo lesa ukvarja le dvoje zastarelih podjetij. Iz kubičnega metra lesa pridobivata 125 kg olja, 18 kg ocetne kisline, 6 kg metanola in 20 kg katrana, v sodobnih destilacijskih pečeh pa pridobivajo iz enega kubika lesa kar 12 kg več ocetne kisline, pa tudi več metanola in katrana.

Vendar peči v Belišću ne kaže zamenjavati s sodobnejšimi, niti take postavljati drugje. Industrijskega lesa je pri nas vedno manj in les je mogoče drugače rentabilnejše izkoristiti. Razen tega pa velja v moderni kemiji pridobivanje ocetne kisline s suho destilacijo lesa za razmeroma zastarel način. V tehnično naprednih državah zato ocetno

Postavitev krekkinga, naprave za pridobivanje olefinov in v nadaljnjih procesih z drugimi ustreznimi napravami tudi ocetne kisline iz nafte, bi bila zelo draga, saj bi stala »samo« milijon dolarjev. — Na sliki: krekking neke velike ameriške kemične tovarne.

GOSPODARSKE vesti

Pospeševanje kmetijstva v Crni gori

V Crni gori bodo investirali letos 200 milijonov za ureditev novih drevesnic južnega in drugega sadja, za umetno oplemenjevanje živine, za povečanje donosov na pašnikih in za druge ukrepe za napredek kmetijstva, zlasti živinoreje in sadjarstva kot najbolj rentabilnih panog. Crnogorski kmetje se čedalje bolj lotevajo teh dveh panog. Osnutek republiškega družbenega plana predvideva, da bodo dobili denar za pospeševanje kmetijstva iz republiškega in okrajnih skladov.

V treh letih nameravajo v Srbiji kupiti še 15.000 traktorjev

Mnoge zadruge v Srbiji posvečajo glavno pozornost pospeševanju proizvodnje, ki jo je treba čedalje bolj mehanizirati. Kmetijske zadruge v tej republiki imajo že nad 4000 traktorjev, blizu 1600 mlatilnic, 3500 strojev za sejanje, 2500 strojev, ki žito žanjejo in povezujejo v snope in več drugih kmetijskih strojev. V prihodnjih letih bodo število kmetijskih stro-

jev še znatno povečali. V prihodnjih treh letih nameravajo kupiti kakih 15.000 novih traktorjev, 400 kombajnov, 2000 mlatilnic itd. Večina sedanjih traktoristov pa je usposobljena samo za vožnjo s traktorjem. Zato bodo poskrbeli, da si bodo traktoristi pridobili v tečajih osnovno agrotehnično znanje in da bodo znali ravnati z vsemi kmetijskimi stroji.

Posojila za nakup cestnih motornih vozil

Beograd, 29. jan. (Tanjug). Jugoslovska investicijska banka je objavila pogoje za XIX. natečaj za dodelitev investicijskih posojil iz bančnih sredstev in iz splošnega investicijskega sklada za nakup cestnih motornih vozil za podjetja javnega cestnega prometa. Na tem natečaju bodo odobrena posojila za nakup kamionov, kamionskih šasij in karoserij, kamionskih prikolic, avtobusov, avtobusnih šasij, karoserij in avtobusnih prikolic. Natečaj se lahko udeležijo podjetja javnega cestnega in mestnega prometa.

POPRAVEK

V ponedeljski številki smo pod naslovom »Ta teden na ljubljanskem sodišču« pomotoma sporočili, da bo v petek pred Okrožnim sodiščem razprava proti temu uslužbenec iz podjetja »Sora« v Medvodah. V resnici bo razprava proti uslužbenecem iz podjetja »Sora« v Vizmarjih.

Več načrtnosti v strokovni vzgoji v obrti

Republiška in okrajne obrtne zbornice so do sedaj samo registrirale po kategorijah strokovno delovno silo iz obrtnih gospodarskih organizacij, medtem ko ostalih problemov delovne sile niso dovolj obravnavale. Za to so bili objektivni razlogi, saj obrtne zbornice niso imele pregleda o nezaposleni delovni sili v obrti, ki je bila registrirana samo pri Uradu za posredovanje dela. Niso bile zadosti angažirane tudi v vključevanju učencev v obrti. Razen tega obrtne zbornice niso dovolj poznale potrebe obrtnih gospodarskih organizacij po strokovnem kadru. Vse to je vplivalo, da niso mogle oceniti potrebe svojega gospodarskega področja po strokovnem kadru.

Zvezi sekretariat za delo je dal iniciativo za sodelovanje z gospodarskimi zbornicami in v pogledu gibanja delovne sile, oziroma njenega številčnega stanja, strukture, perspektivnih potreb, šolanja kadrov in podobno. Predvsem bo potrebno sodelovanje pri analiziranju perspektivnih potreb gospodarskih organizacij, po delovni sili in usmerjanju le-te v službe posredovanja. Nujno je sodelovanje gospodarskih organizacij in gospodarskih zbornic ter komun pri urejanju kadrovskih problemov in pri proučevanju potreb izbora, zvezanja po vrstah in številu novih strokovnih kadrov, pri proučevanju zaposlovanja ženske delovne sile, proučevanju zaposlitve in prekvalifikacije časovno nezaposlenih delavcev ter v vodenju statistike in evidence, o strokovni delovni sili.

Anketa, ki je bila razpisana o vprašanju kadra v obrtni dejavnosti, je pokazala, da obstaja precejšnje pomanjkanje

strokovnih kadrov, saj na mnogih delovnih mestih, kjer bi bili potrebni visokokvalificirani in kvalificirani delavci, dejansko delajo ljudje z nižjimi kvalifikacijami, ponekod celo brez kvalifikacij. V obrti je velika potreba po strokovnih kadrih za uvajanje novih delovnih mest in delavnic, ker se v vsaj državi občuti veliko pomanjkanje po obrtnih proizvodih in uslugah v vseh strokah obrti. Iz obstoječega stanja kadra se da sklepati, da bodo obrtne gospodarske organizacije občutile v bodočnosti še močnejše pomanjkanje strokovnega kadra, kolikor ne bi pravočasno napravili potrebnih ukrepov za enakomeren priliv in strokovno vzgojo novih ljudi. Posebno vprašanje je, kako zadovoljiti potrebe strokovnega kadra v tistih strokah, ki že danes občutijo veliko pomanjkanje takih kadrov. Prav to vprašanje je trenutno najbolj pereče, saj grozi, da bodo nekatere vrste obrti kmalu odmrle.

Pri izdelavi družbenih planov v obrti v povezavi z ljudskimi odbori, bi se moralo tako vprašanje rešiti, če ne v celoti, pa vsaj tisto, kar se da na takem manjšem politično-teritorialnem področju. Vse, kar v zvezi z reševanjem vprašanja kadra v obrti ne morejo urediti okrajne obrtne zbornice, bo morala rešiti republiška obrtna zbornica ali pa celo Zveza obrtnih zbornic. V zvezi z vprašanjem kadra je po vseh prej navedenih dejstvih prvi pogoj za kakršnokoli planiranje kadra, da takoj začnemo izdelovati načrt za perspektivni razvoj obrtnih delavcev na celotnem področju RS, ker je samo to lahko obrtna podlaga za planiranje potrebnega strokovnega kadra v obrtni dejavnosti. Br.

Kako je s preskrbo v Sarajevu

V Sarajevu so navezani na dovažanje raznih povrtnin in sadja predvsem iz oddaljenih krajev — Pri nas si med drugim mnogo obetamo od Ljubljanskega barja, Sarajevčani pa iščejo rešitev v ureditvi Sarajevskega polja

Sarajevo, januarja. Sarajevo je po tradiciji znano, da je slabo preskrbljeno in da je v njem vse drago. Že pred vojno se ni moglo pohvaliti z vzorno organizacijo trgovine in preskrbe, zdaj pa tem manj, ker se je število njegovih prebivalcev podvojilo. Industrializacija je kratko malo »presekala« mnoge stare vire preskrbe. Sarajevsko polje, znano nekoč po vzornem pridelovanju sočivja, že dolgo nima več skoraj nikake vloge v preskrbi trga. Leta so tekla, nihče pa ni poskrbel, da bi to polje znova dobilo svojo prvotno vlogo in pomen.

OKOLJSKI KMETJE MALO PRIPELJEJO NA TRG

Od kod dobiva Sarajevo, kar potrebuje? Na to vprašanje nihče ne more natančno odgovoriti. Znano je, da skrbe za preskrbo mesta grosistična podjetja, ki so dobila posebno nalogo, da preskrbujejo mesto. Na tem področju dela še nekaj drugih podjetij in zadrug. Okoliški kmetje pa pripeljejo na trg malo pridelkov. Zgodnje sočivje dobivajo Sarajevčani iz Mostarja, Metkovića in Zadra, srednje zgodnje in sadje iz Makedonije, Hrvaške in Vojvodine, jesensko pa iz Slovenije in Vojvodine. Krompirja dobi Sarajevo največ iz Slovenije. Samo nekaj deset kilometrov od Sarajeva pa

stoji Sokolac, ki je bil pred vojno daleč naokrog znan po zelo dobrem planinskem krompirju. Sočivje vozijo v Sarajevo več sto kilometrov daleč, in sicer prav v času, ko nastanejo v železniškem prometu največje težave.

Vse je odvisno od spretnosti trgovcev, da poiščejo blago, čeprav na zelo oddaljenih trgih. Zato ni čudno, da javnost dostikrat kritizira podjetja, ki pa so jim takšne razmere po volji. Kdo ve, kakšne posele sklepajo na progi Djevdjelija — Sarajevo — Ljubljana. Prej so podjetja trdila, da imajo veliko izgubo zaradi slabega dela prodajalcev, zdaj pa sklepajo prodajalci pogodbe z direkcijsko. Blago dobe po dnevnih grosističnih cenah. Prodajalci so uslužbenec podjetij, sodelujejo pri dobičku in samoupravi, cene na drobno pa določajo sami. Na podlagi pogodbe morajo vsak mesec plačati podjetju vse njegove stroške, vstevši tudi prispevke. Podjetje lahko določi gornjo mejo cen v prodaji na drobno. Prodajalci zaslužijo pri razliki med kupno in prodajno ceno toliko, da se preživljajo. Seveda ima ta sistem svoje slabe strani, vendar pa je praksa pokazala, da je na splošno dober. Razen prodajalcev ima Sarajevo še 37 pavšalnih prodajalcev, vezanih s pogodbami na občine ter kakih 20 kioskov.

Po vojni se je Sarajevo hitro razvilo in marsikatera vprašanja so se močno zaostri.

Vendar pa je bilo moč dobiti nekaj denarja za boljšo organizacijo preskrbe. Toda zmogala je trgovinska, ne pa proizvodna politika. Ko bi bilo težišče na razvijanju proizvodnje, bi bilo lahko spravi skupaj nekaj denarja. Zadnje čase se obeta sprememba na bolje, ker so začeli malo bolje razmišljati o virih preskrbe. Eni menijo, da je Sarajevsko polje kot nalašč ustvarjeno za bodočo industrijo, drugi pa opozarjajo na tradicijo bolgarskih pridelovalcev sočivja, ki so pridelovali daleč naokrog znano sočivje. Tretji se boje nadmorske višine, ki znaša 500 m in pravijo, da je dvomljivo, da bi moglo sočivje tu pravočasno zrasti. Kmetje iz okolice pa grejo rajši delat v tovarne in sejejo žito, ker jim to bolj kaže. Po splošnem mnenju pa je že skrajni čas, da bi vprašanje sarajevskega polja uredili. Morda bi drugačna davčna politika napotila kmete, da bi začeli pridelovati namesto žita sočivje in sadje.

HLADILNICO Z ZMOGLJIVOSTJO 150 VAGONOV GRADIJO

V Glavni zadrugi zvezi pravijo, da bodo na pristojnem mestu bolj mislili na organizacijo notranjega preskrbovalnega omrežja, brž ko se bodo mestna podjetja tesneje povezala s poslovnimi zvezami in zadrugami. Tako pa je mnogo spretnih ljudi zaposlenih z iskanjem blaga. Sarajevo ima približno polovico manj trgovin kakor pred vojno, prebivalcev pa kot rečeno dvakrat toliko, zato ni čudno, da so nastale težave s preskrbo. Mesto nima ne klavnice, ne hladilnice. Hladilnico z zmogljivostjo 150 vagonov pa že grade. Kmalu bodo začeli graditi tudi pekarno z zmogljivostjo 20.000 kilogramov kruha dnevno. Pripravljene imajo tudi načrte za zgraditev hladilnice v tržnici. Razen tega grade tudi več velikih skladišč. L. R.

Neurejeni jezovi in industrijske odplake

Zadnja leta ne mine občni zbor, da ne bi na njem člani ribiških družin savinjskega porečja razpravljali o kritičnem stanju jezov v Savinjski dolini ter o onesnaženju voda z industrijskimi odplakami. Prvo in drugo povzročata tudi ribiškemu gospodarstvu vsako leto precejšnjo škodo. Večkrat je celoletni trud ribiških družin uničen, pa tudi sicer se ribji zarod ne more povsem normalno razvijati.

Ob koncu vojne je bilo v Savinjski dolini več kot sto jezov, ki so krotili hudourniško Savinjo. Res, precej teh jezov je bilo starih in so v poznejših le-

Doslej nerešena problema, ki povzročata ribištvu v savinjskem porečju vsako leto neprecenljivo škodo

tih zaradi vremenskih katastrof propadli. Ker jih nihče ni obnavljal, je razumljivo, da se je moralo tako zgoditi. Za obstoječimi jezovi na Savinji se je že nabralo sto tisoče kubičnih metrov proda in tako praktično ti jezovi ne morejo več služiti svojem namenu. Krajevni činitelji naj bi v bodoče posvetili jezovom na Savinji in njenih pritokih več skrbi. Ribiško društvo za savinjsko porečje bo opozarjalo pristojne činitelje na te probleme. V Savinjo in njene pritoke se

stekajo velike količine strupenih industrijskih odplak. Industrija v Celju in Storah večidel spuša vse odplake neprečiščene, dasi so o tem že razpravljali na številnih zborovanjih. Industrija v celjskem okraju plačuje zaradi neurejenih čistilnih naprav vsako leto odškodnino za uničene ribe. Vendar to ni rešitev. V Voglajno se stekajo največje količine industrijskih odplak. Zaradi strupene vode na odseku med Storami in Savinjo sploh ne živijo več ribe. Skodljive za vodno bogastvo so tudi rudniške spiralne vode. Le-te spuščajo neprečiščene v Savinjo premogovnik Zabuškova in premogovnik Laško. Sedaj ni moč računati na kako izboljšanje. Kajti, v Celju se zmeraj samo razpravljajo o tem, kako in kje bi postavili centralne čistilne naprave, oziroma, ali jih zgradijo podjetja vsaka zase. Vsekakor bo moral slej ko prej bolj v ospredje večji interes za zdravlje ljudi, lepoto voda in splošne koristi ribiškega gospodarstva.

bolezen ter ribji tatovi. Krapi, ki so jih prodajali na celjskem živilskem trgu so tehtali po pol kilograma od enega kilograma. Dosedanje izkušnje so pokazale, da se krapov ne izplača krmiti. Stroški za hrano so namreč preveliki, saj bi za 1 kilogram prirastka potrebovali 5 kilogramov koruze. Če upoštevamo ceno 40 dinarjev kilogram koruze, bi morali ribe prodajati na trgu kilogram po 200 in morda še več dinarjev. Lani so prodajali krape kilogram po 160 dinarjev. Zato bodo v bodoče površino ribnikov čim bolj razširili in jih dobro pognojili. Vložili bodo tudi manj rib, da bodo imele dovolj veliko pašno površino, kjer bodo našle obilo naravne hrane. Odlov bi organizirali vsako drugo leto. Krapi bodo tako zrasli do ustrežne teže brez stroškov za krmiljenje. Edino bo treba bolj poostri nadzor nad škodljivci in tatovi. K.

V Družmirju pri Soštanju raste precej starih lip. Najstarejša stoji na kmečkem dvorišču. Po pripovedovanju najstarejših vaščanov je pricljuča »starka« stara več kot sto let.

Mladina v Loški dolini

V »Partizanu« v Loški dolini deluje okrog 150 mladincev in mladink. Dobro delujejo tudi društva »Svobode«, nekatera gasilska društva in Ljudska tehnika, vendar je v vseh teh organizacijah videti le iste obraze.

Kdo pa skrbi za druge mlade ljudi, kje se izživljajo in kako? V občini je nad 540 vajenske in kmečke mladine, ki ni nikjer vključena. Dosedanji občinski komite LMS v Loški dolini je bil organizacija za sebe, saj ni vedel, koliko mladine je v Loški dolini in koliko je vključenih v organizacijo LMS. Na občinski konferenci v Loški dolini so delegati ostro obsodili tako nedelavnost ter izvolili nov 14-članski komite, ki bo skušal popraviti, kar je zamudil dosedanji organizirani mladino v podjetjih, združenjih in vaseh in jo vključiti v gospodarsko, kulturno, telesno-športno in politično dejavnost. Na pobudo novega občinskega

komiteja je društvo »Partizan« za začetek priredilo plesne vaje, ki se jih redno udeležuje okrog sto mladincev. S. B.

Tomo Brejc med svojimi volivci v Domžalah

Včeraj je v Domžalah govoril svojim volivcem zvezni ljudski poslanec Tomo Brejc. Razen volivcev so se zborovanja udeležili tudi predstavniki organov delavskega samoupravljanja in sindikalnih podružnic podjetij iz Domžal in okolice. Kino dvorana je bila vsa zasedena.

Poslanec Brejc je zbranim poslušalcem govoril predvsem o zasedanju Zvezne ljudske skupščine, o značilnostih letošnjega družbenega plana ter o zadnjih političnih dogodkih v svetu.

Izvajanjem tovariša Brejca so navzoči sledili z živahnim zanimanjem in mu zastavljali tudi razna vprašanja. J. C.

Gospodarska dejavnost ribiškega društva v Celju, ki zajema 7 družin, je bila lani precej uspešna. V Podvolovlju pri Lučah so do oktobra zgradili sodobno urejeno valilnico za po točne postvri. Zgrajena je ob najboljši postvri vodi Lučnici ter sposobna za izvalitev 220.000 postvrih iker. Tudi v približevanju voda je bilo veliko storjenega. V savinjske vode so lani vložili 170.000 postvrih zaroda ter 133 mladice v dolžini 7 do 16 centimetrov. V domače vode so vložili tudi 41.500 mladih sulčkov ter več tisoč lipanov.

Društvo je uredilo tudi ribnike za gojitev krapov, in sicer v Blagovni pri Celju. Vanje so vložili več kot 6600 krapinskih mladice. Za trg je ostala le polovica, ker so ostalo uničile čaplje,

Napredek pri delu zadružnic

Zadružnice razmišljajo, kako bi uredile skupne pralnice in druge uslužnostne obrate

Okrajni odbor Zveze zadružnic v Mariboru je na zadnji seji, v ponedeljek, ocenil delo zadružnic v okraju v lanskem letu. Ugotovil je lep napredek od prejšnjega leta. Pri kmetijskih zadruženih so ustanovili precej novih odborov zadružnic, stari pa so svojo dejavnost razširili. Največ uspehov so imeli odbori pri organizaciji tečajev za vkuhanje in šivanje. Mnogo skrbi so posvečali tudi izboljšavanju vrtnarstva, prašičereje in kokošereje, kar pa je šele v začetni fazi. V okraju imajo že nekaj rejskih središč za prašiče in kokoši kot v Hočah in Poljčanah ter gojijo vedno več kokoši štajerske pasme. Ni pa zadovoljivo to, da v nekaterih krajih, kot v Poljčanah, skrbiijo za

rejska središča moški, ker se ženske ne zanimajo dovolj.

V nekaterih krajih je zanimanje zadružnic za pospeševanje kmetijstva tako veliko, da želijo celo posebna predavanja za žene in dekleta o uporabi umetnih gnojil in drugih gospodarskih panogah, ki nekako veljajo za moška dela. Okrajni odbor pa meni, da bi bilo zgrešeno, če bi zadružnice organizirale posebna predavanja. To bi bilo tudi predrago. Zadružnice naj raje skrbijo za to, da bo čimveč žena in deklet obiskovalo predavanja o raznih panogah gospodarstva, ki jih organizirajo kmetijske

zadruge. Če upravni odbori zanamarjajo to nalogo, pa naj odbori zadružnic vplivajo na njih, da bodo skrbeli za predavanja. Zadružnice ne smejo podpirati razcepljenosti med seboj in upravnimi odbori, temveč naj si prizadevajo, da bodo povečale svoj vpliv na upravni odbor in v vsej zadrugi. Zato bo treba pospešiti vpisovanje žena v zadruge kot družinske člane. Zadružnice in Kmetijski združeni Rusi se ne čutijo zapostavljene, ker so si z delom že priborile svojo veljavo — o svojem delu poročajo redno na občnih zborih in sestankih zadružnikov. Svoje znanje in razgledanost pa izpopolnjujejo tudi z ekskurzijami na vzorna gospodarstva. Ze tri leta so zbirale sredstva za ekskurzije iz lastnih prihrankov, vsak mesec nekaj.

Pri mnogih zadruženih žene razmišljajo, kako bi uredile uslužnostne obrate kot pralnice in druge, a doslej niso imele možnosti, ker zadruge niso prispevale gmočnih sredstev. Med razpravo so ugotovile, da bo pri ustanavljanju uslužnostnih obratov treba premisliti tudi to, kako se bo obrat vzdrževal in če bo rentabilen. Pojavlja se namreč vprašanje, kako bi žene uporabljale zadružno pralnico, da ne bi bilo treba zaposliti za vodenje obrata posebno delavko ali uslužbenko.

Načrt dela za letošnje je še bolj pester, kot je bil lanski, in predvideva, da bodo tudi začetno delo razširili. Posebno skrb bo posvetil okrajni odbor Zveze zadružnic trem kmetijskim združenjem, ki naj bi služile svoji okoličini za vzor. Te so izbrale na raznih koncih okraja, in sicer v Voličini, Račah in Dravogradu. Pri delu pa so naletele takoj v začetku na razne ovire, ker mnogih nalog ni mogoče izvajati ozko, temveč le v sodelovanju z upravnimi odbori, pospeševalnimi odbori in vsemi zadružniki. Zadružnice namreč ne morejo prehitovati splošnega razvoja zadruge, temveč je treba pospeševati razne panoge vzporedno. Zato se je okrajni odbor zadružnic domenil z okrajno zadružno zvezo za skupno delo. Kot pomožni organ so za vsako zadruge ustanovili posebno strokovno komisijo, v kateri so razen zadružnic kmetijski strokovnjaki, zastopnik zavoda za pospeševanje gospodinjstva in zastopnik Elektro Maribor oziroma Dravograd. Okrajni odbor zadružnic je tudi proučil, kako bodo zadružnice sodelovale na letošnjih letnih občnih zborih kmetijskih združenj. P. J.

Znani samostan na Kostanjevici nad Gorico. Zgradili so ga l. 1623, v prvi svetovni vojni pa je bil porušen in so ga pozneje obnovili. V grobnici v prizemlju je pokopan zadnji francoski kralj Karel X. in več drugih članov burbonsko-parmske dinastije. Samostanska knjižnica ima nekaj tisoč zvezkov, med njimi tudi nekatere redke knjige. S Kostanjevice je lep razgled na Vipavsko in Soško dolino in Gorico (foto Bogomir Maraz — Vrtojba).

IZVOLJENI SO OBCINSKI SVETI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV MARIBORSKEGA OKRAJA

Tesnejša povezanost - boljše delo

Te dni so se na vseh občinskih središčih mariborskega okraja zbrali člani Svobod in prosvetnih društev ter si izvolili svoje nove občinske svete Svobod in prosvetnih društev. Dosedanji funkcionarji teh svetov pa so poročali o delu v minulem delovnem letu. V nekaterih občinah (Maribor-Tezno, Lenart i. dr.) je bilo delo teh svetov plodno in so predvsem v povezavi s Svetom za prosveto in kulturo pri občini povežali društva, jih ponekod gmotno, predvsem pa moralno podprli. V drugih ob-

činah pa Sveti niso prišli dalje od ustanovnega sestanka ter se v svojem delu niso znašli. Sekretariat okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev okraja Maribor je pripravil pred novimi volitvami temeljit načrt, tako da so te občinske konference izzvenele kot dobro pripravljena posvetovanja. Vseh so se udeležili člani sekretariata, na nje pa so razen društvenih odborov povabili funkcionarje občinskih odborov in komitejev množičnih organizacij, kakor tudi predstavnike občinskih ljudskih odborov. Vendar se eni kot drugi ponekod temu vabilu niso odzvali. Ze tu se je pokazala skoraj splošna pomanjkljivost, da množične organizacije še ne pokažejo dovolj zanimanja za delo Svobod in prosvetnih društev.

kanje strokovnih vodij. Temu želijo odpomoci s tečaji. Osnovne tečaje za širši krog igralcev, pa tudi drugih pa bodo ob podpori okrajnega sveta prirejali tudi po občinah.

Na vseh občinah so člani prosvetnih društev pozdravljali tesno povezavo z okrajnim svetom, pomoč strokovnih svetov in želili še več obiskov ob njihovih prireditvah. Seveda so marsikje stopale do izraza tudi mnoge težave, s katerimi se društva borijo, predvsem pomanjkanje primernih prostorov, dvoran in sploh materialnih sredstev. Mnogokje pa društva ob vsem svojem požrtvovalnem delu naletijo na nerazumevanje pri organizacijah, ki so lastniki dvoran.

Po izvolitvi svetov so se pogovorili tudi o načrtih za novo delovno leto. Tako bo več občin pripravilo ob svojem občinskem prazniku ob sodelovanju vseh društev kulturne tedne in festivale, ki bodo gotovo močno razgibali vso prosvetno dejavnost. Razširili bodo mrežo izobraževanja, vplivali na kvaliteto dramskih, pevskih in drugih prireditev, predvsem pa tesno povežali vse, ki streme za prosvetljevanjem delovnega ljudstva v občinah. J. K.

Kolesarja je vrglo s ceste

Pred dnevi se je peljal z dvokolesom, na katerem ima vgrajen pomožni motorček, kolesar Franc Zrnc po republiški cesti mimo Rodika v smeri Kozine v korskem okraju. Vozil je zelo hitro in tako v ovinku ni mogel obrzati vozila v enostati. To je imelo za posledico kot običajno pri takih nepremišljenih vožnjah, da ga je vrglo s ceste. Razen nepredvidne vožnje pa je bil seveda vzrok vinjen, kar je tudi glavni vzrok nezgode. Kolesar je dobil hude telesne poškodbe. -s

Nezgode tudi na ravni cesti

Tudi zaradi nepredvidnega srečavanja pride na naših cestah zelo pogosto do prometnih nesreč. Človek bi si mislil, da na ravni cesti ne more priti do nezgode. Toda statistika prometnih nezgod za minulo leto nam izkazuje, da je bilo prav na ravnih odsekih cest največ prometnih nezgod, in to od 1130, kolikor se jih je pripetilo, kar okrog 1100. To je torej dobra polovica. Te nezgode pa so bile zelo različne. Mnogo so jih povzročili vinjeni vozniki, mnogo pa se jih je pripetilo tudi ob prehitovanju ali srečavanju. Tudi v soboto je prišlo do podobne nezgode na republiški cesti pri Fali v mariborskem okraju. Med vožnjo sta se srečala z osebima avtomobila voznik amater Alojz Simoneti in poklicni voznik Marjan Zeleznikar. Prvi je tik pred srečanjem zavil v svojim vozilom proti levi strani ceste, kar je imelo za posledico, da sta vozila močno karambolirali, saj sta bili pri nezgodi hujše poškodovani kar dve osebi, voznik Simoneti in njegova žena, ki se je vozila z njim v avtomobilu. Na vozilih pa je nastalo po takojšnji oceni za okrog 800.000 dinarjev škode.

Dopoldanske zgodbe po Ljubljani

Ta dan ni bilo običajne megle. Niti ni snežilo. Sonce je že v prvih jutranjih urah razglato oblake, da so se lahko njegovi žarki nemoteno sprehajali po umazanih ljubljanskih ulicah. Le mrzaj je ta dan, po nedavni odjugi, spet malo hujše pritisnil in prav to je bilo menda vzrok, da je »zmrznili« električni tok prav takrat, ko so po hišah vekali otroci, hoteli imeti zajtrk. Ni bil niti praznik, niti nedelja, ampak navaden torek.

sar pa se je tako prostodušno zaprl po cesti, ko da nikoli v življenju ni bilo in ne bo na križiščih prometnica. To ni bil osamljen primer. Celotno avtomobilisti so bili nedisciplinirani. Verjetno so podcenjevali vlogo študentov v prometniški službi. In če bi prišlo do nesreče?

Prometniki se niso dali ugnati. Ze po bore petih minutah so imeli v svojih beležnicah zapisanih pet takih prekrižiteljev.

V POROTNIH DVORANAH SODNIJE

se je prav takrat dvojevala PRAVICA za spoštovanje zakonov naše socialistične ureditve.

Preda. senata: »Vi ste predsednik upravnega odbora?«

Priča: »Da!«

Preda. senata: »In kaj ste ukrenili, da bi preprečili vse te mahinacije s prodajo lesnih odpadkov, za katere ste morali vedeti in ste jih videli?«

Priča: »Kaj bi ukrenil? Jaz sem le navaden delavec — on pa je direktor!«

Preda. senata: »Saj ste vendar predsednik upravnega odbora!«

Priča: »Kaj bi tisto! Sem le navaden delavec v podjetju!«

In priče so se vrstile za pričo. Umazano dejanje je dobivalo vse jasnejšo podobo.

Pred. senata: »Ali ni delavski svet nikoli govoril o razmerah v podjetju?«

Druga priča: »Kaj bi govorili, ko pa ne bi nič pomagalo!«

Preda. senata: »Saj ste vendar predsednik delavskega sveta in kot takšen bi lahko zahtevali račune o poslovanju!«

Druga priča: »Ne vem! Jaz sem le navaden delavec v podjetju!«

Na takšen način sta lahko direktor in sekretar neverjela v podjetju nad 100.000 din, ki sta jih prejela za prodajo odpadnega lesa pod roko. In pri vsem tem sta držala upravni odbor in delavski svet prekrižane roke, ker se nista hotela, niti znala vmešati v »kompetence« direktorja ter sekre-

tarja, ker nista poznala svoje prave vloge v delavskem samoupravljanju. Dvokler upravni odbori in delavski svetovi ne bodo poznali svojih pristojnosti in svojih nalog v podjetjih — vse dotlej bodo še take in podobne razprave v porotniških dvoranah na sodišču.

Medtem pa so kazalci na vseh ljubljanskih urah prilezli na številko 12 in prižgale so se spet električne luči, prometnik je zapisal že 12. nediscipliniranega kolesarja, poledica se je začela sama od sebe tajati, direktor in sekretar »Lesne galanterije« sta bila obsojena vsak na 7 mesecev strogega zapora ter na povračilo stroškov podjetju in sodniji — moja beležnica pa je bila polna in kar prav je bilo, da so ljubljanske ure pravočasno zaključile torekovo dopoldne. Lentov Lenč

Letošnji novinarski ples

Se trije dnevi nas ločijo od največje in najbolj privlačne družabne prireditve v letošnji sezoni — tradicionalnega novinarskega plesa. O njem bomo letos bolj malo. Zanimanje zanj pa zato ni nič manjše. Še danes popoldne lahko dobe v pisarni Novinarskega društva, Gosposka ulica 12, vstopnice povabljeni, ki so dobili vabila po pošti, jutri in v petek pa bodo prireditelji dali vstopnice, kolikor jih še bo, na razpolago drugim ljubiteljem novinarskih plesov, ki jih je v našem mestu od leta do leta več.

Letošnji novinarski ples bo nudil obiskovalcem več prijetnih presenečenj. V baletni točki, ki bo prikazana obiskovalcem, kako so se ženske pri nas oblačile za ples pred 30 leti, smo nekaj več brali. Letos bo prvkratk sodelovala na novinarskem plesu tudi znana zagrebška tverka »Josip Kraš«, tovarna čokolade, bonbonov in kekovov. Za obiskovalce

pleša je pripravila 250 vrečic najboljših čokoladnih bonbonov, ki jih bodo prireditelji razdelili brezplačno. Nekaj posebnega bo letos na novinarskem plesu tudi 1000 z vodikom napolnjenih balončkov zagrebške tovarne »Ris«. Našo ugledno tovarno »Ilirijo« na novinarskih plesih že dobro poznamo, saj sodeluje že več let, in zmerom preseneti plesalke z lepimi, okusnimi darili. Letos pa je razen torbice z znanimi kozmetičnimi izdelki »Narta« pripravila za novinarski ples še šest lepih nagrad. Naposled naj omenimo še dekoracije, za katere bodo letos poskrbeli preizkušeni dekoraterji tehnične sekcije Gospodarskega razstavišča. Glede godb pa že iz prejšnjih let vemo, da so na novinarskem plesu na višku.

Razen prijetne zabave in razvedrila obeta torej letošnji novinarski ples obiskovalcem še celo vrsto drugih prijetnih presenečenj.

HIŠA BREZ HIŠNIKA IN HIŠNEGA SVETA

Taka hiša ni samo ena v Ljubljani. Vrag si ga vedi, koliko jih je še. Hiša, kjer stanujem, spada nedvomno med nje. In kako takšne hiše spoznate? Zelo preprosto! Zjutraj, ko pridete iz njih — misljenjo je zdaj, v zimskih mesecih, samo malo pogledite v nebo, kakšno bo vreme, pa boste z vso svojo telesno veličino sedeli na poledenici plošči pred domačim hišnim pragom.

Preljuba »Snaga! Pripelji se enkrat še na periferijo, reši nas ledene skorje in pošli dvakrat zabeležen račun za čiščenje nekaterim hišnim lastnikom, ki še vedno ne verjamejo v sankcije za takšne prekrške, ki jih je pripravilo Mestni svet vsem občinskim ljudskim odborom.

PROMET, PROMETNIKI, PROMETNI PREKRŠKI...

Promet je pravzaprav utrip mestnega življenja. Prometniki so tisti ljudje, ki urejajo to življenje. V Ljubljani so to v letošnjem letu tudi študentje, seveda v miličinski uniformi. Prometniki prekrški pa so...

...domena šoferjev, nepredvidnih kolesarjev in nediscipliniranih pešcev. Da sem to ugotovil, mi je bilo treba stati samo pol ure pred Glavno pošto.

Prometnik študent je odprl eno smer ceste, zaprl drugo. Kolesar se smer ceste, za to. Čeprav je bila cesta v njegovi smeri zaprta, je pogumno pritisnil na pedala koleša se preko križišča. Prometnik je svarsil! Kole-

Najnoviješe v športu

Smučarski teden v Garmischu

Naše poročilo na športni strani o smučarskih tekmovaljih v Garmischu izpopolnjujemo s podatki o plamaju jugoslovanskih tekmovalcev in tekmovalk. V tuku na 1 km je Rekarjeva zasedla 20. mesto s časom 44:18, Belajeva pa 25. mesto s časom 46:22. V tuku na 15 km so naši tekmovalci zasedli naslednja mesta: 48. Janez Pavlič 1:03:12, 54. Cvetko Pavlič 1:05:51, 59. Hlebanja 1:04:39, 67. Galper Kordić 1:07:44, 79. Stefan Robač 1:07:51.

Jugoslovanski olimpijski komite je na svoji zadnji konferenci izrekal javno pohvalo in priznanje športnikom, ki so nas uspešno zastopali na olimpijskih igrah v Melbournu. Ob tej priložnosti je sprejel te športnike in vodstvo našega olimpijskega komiteja podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković in se sanjal za njihove vtise z olimpijskih iger

ZAČEL SE JE MEDNARODNI SMUČARSKI TEDEN V GARMISCHU

V tekih so še vedno nepremagljivi ŠVEDI IN FINCI

V teku na 15 km Poljak Kwapien na 7., Bukowa pa na 6. mestu — najboljša Srednjeevropeljca

Garmisch-Partenkirchen, 29. jan. (DPA). — Danes so se tu začela tradicionalna tekmovalna tako imenovana Mednarodnega smučarskega tedna. Vsega skupaj sodeluje na tekmovalnih v tem nemškem zimskem športnem središču več kot 200 najboljših smučarjev iz vse Evrope. Med njimi tudi jugoslovanski skakalci in tekači.

Danes je bil tek na 15 km za moške. Prvo mesto je osvojil večkratni olimpijski in svetovni prvak Finec Veiko Hakulinen.

Progo je pretekel v času 57:07 min. Za njim so se plasirali Alatalo 57:21, Kistinen 57:21, Tolsa 58:52 (vsi Finci). Tem so sledili Sveda Larson 59:31 in Gunarson 59:35. Najboljši Srednjeevropeljca pa je bil Poljak Kwapien 59:38, ki se je plasiral na sedmo mesto pred Francozom Mermetom 59:49. Le-temu sta spet sledila dva Sveda Lars Olsson in Per Erik Larsson ter še niz drugih Nordijcev, ki so v glavnem pokazali spet nesporno dominacijo v smučarskem teku. Vsega skupaj je startalo 105 tekačev iz enajstih držav.

Smučarkam iz Srednje Evrope se je v konkurenci s Severnjakinjami le nekoliko bolje godilo kot pa njihovim kolegom. Zlasti so se odlikovale poljske, češko-slovaške in nemške smučarke. V teku na 10 km je zmagala Švedinja Edstroem 38:46. Njej so sledile Porka 38:49, Korke (obe Finska 39:54, Erikson (Švedska) 40:19, Hog (Finska) 40:47, Bukowa (Poljska) 40:53, Norberg (Šved.) 40:54, Beneševa (CSR) 40:55, Patokova (CSR) 41:06, Blasel (Nemč.) 41:38.

Kot je videti, Norvežanov in Norvežank ni na prvih mestih.

Učitelji v smučarskem tečaju

Na Crnem vrhu nad Litiijo so v nedeljo končali s 14-dnevnim smučarskim tečajem za učitelje društva »Partizani« ter učitelje in profesorje raznih šol v goriškem okraju. Organizirala ga je Okrajna zveza »Partizani« Goric. Obiskovalo ga je okoli 35 gojencev, tečaj pa je vodil načelnik Okrajne zveze in eden najboljših goriških smučarjev Karlo Vondina. Med tečajniki so bili tudi novi voditelji društva »Partizani«, ki bodo v kratkem organizirali manjše seminarje v svojih društvih, da bi se tako ta športna panoga bolj razvila tudi v goriškem okraju. M. D.

PRIPRAVE LJUBLJANSKIH ROKOMETASEV ZA »TURNIR MEST«

Petnajst kandidatov

V februarju bo v Zagrebu v dvorani Velešnja »Turnir narodov« v malem rokometu. Razen reprezentance Jugoslavije bodo na tem turnirju sodelovali tudi Madžarska, Avstrija in Romunija ali Poljska. Na predlog zveznega kapetana Ivana Snojca bo v Zagrebu 16. in 17. februarja turnir mestnih reprezentanc Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajeva, Skopja in Nova Sada. Ta turnir bo pomagal zveznemu kapetanu pri izbiri državne reprezentance, ki se bo teden dni pripravljala na skupnem treningu v Zagrebu. Prvih v zgodovini slo-

venskega rokometu bodo tudi slovenski igralci kandidirali za državno reprezentanco.

Do sedaj je bilo namreč v praksi, da slovenskih igralcev niso upoštevali. Seveda je to popolnoma razumljivo. Uspehi in kvaliteta slovenskih klubov v državnem merilu so bili v minulosti nepomembni. Lanski uspehi Odreda v tekmovalstvu za jugoslovanske pokal (prvi četiri, drugi tretji) pa so jasen dokaz, da se je kvaliteta slovenskih rokometasov dvignila in da je Odred postal enakovreden nasprotnik najboljših klubov v državi, pa tudi kvaliteta posameznih igralcev se je izboljšala. Ta dejstva so opozorila zveznega kapetana, da bo moral tokrat pri izbiri reprezentance računati tudi na slovenska mošta. Zaradi tega je na izbirni turnir v Zagreb evhaljena tudi reprezentanca Ljubljane. Tehnični referent ljubljanskih podzvez je že določil 15 kandidatov za mestno reprezentanco in trening pod vodstvom Mitje Vidica se je že začel. Na trening so povabljeni tudi igralci: Rupnik, Opara (Partizan Krim), Pocači, Zevnik, Haber, Petrovič (Svoboda), Šerbec, Juvan, Papež, Sever, Čretnik, Jovin, Novak, Kran in Vrbanjšič (Odred). Po skupnem treningu bodo izbrali deset najboljših, ki bodo branili barve Ljubljane.

Na turnirju v Zagrebu bo zbrana vsa jugoslovanska elita. Zato bo konkurenca močna. Tega se zavedajo ljubljanci in se resno pripravljajo, tako da nas bodo prav gotovo prijetno presenetili z dobrim mestom. P.

Smučarska tekmovanja po Sloveniji

Tekme v Podpeči

Za prvenstvo Podpeči v tekih, veleslalomu in skokih so razen številnih domačih tekmovalcev nastopili še smučarji iz partizanskih društev iz Borovnice, Dol, Logatca, Loga, Škofljice in Notrgoric. Tekme so pokazale, da se je smučanje v tem delu zelo razvilo, saj so vsi zmagovalci pokazali solidno znanje in tudi udeležba je bila številna, izjema je le veleslalom za mladince. Pokroviteljstvo nad tekmami je imela LPI Podpeč, ki je darovala zmagovalca lep pokal.

Rezultati — teki: ml. pionirji 2 km: 1. Jarc; st. pionirji 3 km: 1. Klančar; pionirke 2 km: 1. Kogovšek Iva; mladince 2 km: 1. Petercel; mladinci 8 km: 1. Alčič; članj 8 km: 1. Pristavec.

Veleslalom — pionirji 300 m: 1. Svete; pionirke 300 m: 1. Kogovšek Zdenka; mladinci 300 m: 1. Pečlin; mladinci 600 metrov: 1. Rot; članj 600 m: 1. Tolazzi. Skoki na 25 m skakalnic — pionirji: 1. Germek Janez; mladinci: 1. Stražisar Niko; članj 1. Sojer Jože.

V skupni oceni je zmagalo TVD Partizan iz Podpeči.

V Podkumu skoki na novi 45-metrski skakalnici

SK »Podkum« je zgradil s težavo, brez vsake pomoči, 45-metrsko skakalnico. Prošli so za pomoč Smučarsko zvezo LRS, da bi pogledal nekoga, ki bi pogledal skakalnico ali je dobro pripravljena, toda bilo ni nikogar.

Skakalnica je bila za otvoritev dobro pripravljena, vendar ima nekaj napak, ki so terjala precej padcev. Vse priznanje poštovanim članom SK »Podkum«. Med člani je zmagal Zagor iz Soštanja, pri mladincih pa Čestnik. Rekord skakalnice je postavil Silbar, član Enotnosti, s 43,5 m.

SII.

V Kočevju motoskijöring

V Kočevju smo imeli zanimivo športno prireditev, ki je privabila na bregove Rine na 1200 gledalcev. Na popolnoma zamrznji Rini je bil na 3200 m dolgi progi motoskijöring, ki ga je predredilo avto-moto društvo Kočevje s sodelovanjem smučarjev TVD Partizan Kočevje. Nastopilo je 10 motoristov in 10 smučarjev. Proga na zamrznji Rini je bila kot sažena. Tekmovalci so brzeli mimo razigranih gledalcev, ki so bili s prireditelji izredno zadovoljni. A. A.

na Reševnah

Na Reševnah je bilo okrajno prvenstvo partizanskih društev v slalomu. Startalo je 60 tekmovalcev na progi, ki je bila dolga 400 m in je imela 120 m višinske razlike ter 37 vrata. Snelno razmere so bile odlične.

Članj: 1. Cetina Peter (Celje) 1.21,2. 2. Štoklas Ernest (Polje) 1.26,4. Isven konkurenca: 1. Cetina Janko 1.14,9. 2. Uršič Dominiko 1.24,5 (Celje). Mladinci: 1. Poljan, 2. Kopintek. Skoki na novo zgrajeni 50 m skakalnici: članj: 1. Kokač Marjan (SK Vojnik) s skokom 24 in 26 m 191,5 točk. Mladinci: 1. Biširovič Ivo (Soštanj) s skokom 22 in 23 m 160,5 točk. J. M.

V znamenju race

Za III. mednarodno prvenstvo poklicnih novinarjev je prijavljenih 93 novinarjev iz 11 držav

Kdor meni, da niso novinarji za drugo rabo kot samo za praskanje po papirju, je seveda v zmoti. Za od nekdanj so se uspešno uveljavljali v športu in treba je reči, da kažejo še posebne simpatije do smučanja. O tem se bomo lahko prepričali 9. in 10. februarja, ko bodo v Kranjski gori III. mednarodne smučarske tekme poklicnih novinarjev. No, če na tej prireditvi ne bo smučanje ravno na najvišjem nivoju, naj nihče ne zamere, naj gre pri vseh stvari konec koncev tudi za sblizanje novinarjev od vsepovsod. Glede tega ne bo zadrege, saj o tem dokazujejo prijave. Dostaj se je namreč za to tekmovalje prijaviло še 93 novinarjev iz Poljske, Švice, Francije, Luxemburga, Nizozemske, ZDA, Vel. Britanije, Italije, Nemčije in Avstrije. Tu so tudi domači novinarji, ki jim bo spoveljeval Zvone Zorko, urednik pri Radiu Ljubljana. Za tekmovalje se močno zanimajo tudi češki novinarji, vendar pripravljajni odbor dokončne prijave še ni dobil. Vsekakor pa že zdaj drži, da tolikšnega števila novinarjev iz tujine še ni bilo v naših krajih.

Med tekmovalci je prijavljen tudi holandski novinar in režiser kratkih filmov Jan Boon, ki bo ob tej priložnosti posnel nekaj sto metrov filma o naravnih lepotah gorenjskega kota za svoj celovečerni film »Zima na strelah Evrope«. Premiera tega filma

bo v New Yorku, nekaj teh stvari pa je še posebej namenjeno televiziji. Patronat nad srečanjem novinarjev iz mednarodne arene bo imela belopernata živalca — raca. Zakaj prav raca, najbrž ni treba posebej poudarjati. Toda če mislite, da bodo novinarji smučali kot race, se preklemansko motite. Sicer pa se bomo o tem pomenili 9. februarja, ko je na programu veleslalom, in 10. februarja, ko se bodo novinarji pomerili med seboj v slalomu.

PODJETJE

TELEKOMUNIKACIJE

LJUBLJANA — PRZANJ 24

razpisuje naslednja delovna mesta:

tajnika podjetja

diplomiran jurist s prakso v gospodarskih podjetjih

referenta za uvoz

ekonomska fakulteta z znanjem vsaj enega tujega jezika in s prakso v zunanjetrgovinski dejavnosti

referenta za izvoz

ekonomska fakulteta z znanjem vsaj enega tujega jezika in s prakso v zunanjetrgovinski dejavnosti

elektrotehnika

diplomiran tehnik z nekajletno prakso

varnostnega tehnika

srednja tehnična šola z daljšo prakso v industrijskih podjetjih, ki je še morebiti delal na tem področju

več administrativnih moči

znanje strojepisja in stenografije

PREVOZ Z LASTNIMI AVTOBUSI ZAGOTOVLJEN

266

PATRICK QUINTIN

ISČEM SAMEGA SEBE

45

Naravnost kronološko natančno je bila napovedala, kako bo Selena začela in kaj bo rekla. Toda njeni opomini so zdaj v meni zbujeali le neko otroško veselje.

— Veš, dragi, nič bi mi ne bilo ljubše, kakor da še nadalje igram vlogo tvoje žene. To je tako lepa laž! Tako prijetno je, biti tako zraven tebe. Ali ne, da se ne spominjaš, kdo si?

— Res, res se nel!

— Si morda oženjen?

— Mogoče.

— Kako lepo bi bilo, ko se ti spomin nikoli več ne bi povrnil!

— Ali bi želela, da bi bilo tako?

Sobo je napolnil njen zvonki, čarobni smeh.

— Seveda! Kaj si ti? Kdo? Nihče! Nimaš ne navad ne ambicij. Človek si, moški, in nič drugega. O, prosim te nikar se ne skušaj ničesar spomniti. Ločila se bom od svoje preteklosti, od Gordyja. Bogata bom, silno bogata, in tedaj bova nekam odšla, nekam daleč, midva. Ti boš del mene, nekaj, kar bom ustvarila s

svojo domišljijo. Vedel boš le to, kar te bom naučila. Skupaj bova in ljubila se bova. Le ta mavec bo treba razbiti.

Kri mi je hitreje plala po žilah. Nisem mogel ostati ravnodušen spriču vsega tega, kar mi je govorila. Nisem pozabil Knuta, tudi Yuna ne, toda zdaj mi nista bila nič mar. Njeni ustni sta bili blizu mojih.

— Reci, da me ljubiš, ljubezen moja. Reci, da me ljubiš!

Zgrabil sem jo z zdravo roko za ramo, jo oddaljil, da bi ji pogledal v obraz.

— Se ti ne zdi pretirano, da govoriš o ljubezni? dragi, — se je nasmehnila. — Ali ni dovolj: ti in jaz. Kaj je važnejše od tega?

SEDEMNAJSTO POGAVJE

Ko je Yun naslednje jutro prišel in me zbudil, Selene ni bilo več v sobi. Orjaški Indonezijec je bil opravljen tako, da me je spomnil na pomen, ki naj bi ga imel ta dan. Na sebi ni več imel le kopalk ne majice kakor po navadi. Bil je v črni obleki. Lase si je bil počesal. Le kako so ga prepričali in mu dopovedali, da se ne sme smeja? Zakaj obnašal se je kakor pogrebec. Z zadovoljstvom mi je nataknil široke hlače in me oblekel v domačo haljo temne barve s črnim trakom čez rokav.

Ko sem bil opravljen in me je položil na stol, me je odpeljal v salon z veliko stekleno steno. Tam je bila že zbrana vsa družina.

Nisem mogel prikriti svojega začudenja. Žensk malone ni bilo prepoznati. Ze gospa Friend je bila čisto drugačna. Lase si je bila gladko počesala in splela v zavitek na temenu. Bila je brez vsakega nakita. Njene oči so bile žalostne in potpežljive, da so zbujele breznežno spoštovanje.

Tudi obe mladi ženski sta bili v črnem. Kako čuden vtis je napravila Murney v popolni črni! Bila je videti kakor obledelo dekletce, prav kakor tisto, ki mi ga je bila opisala, ko je bil njen oče še živ. Le Selena je ostala kakor prej. Čeprav v črnem in brez rdečila na ustnih ter vencu okrog glave spletenih las, je ostala čutna in zapeljiva ženska.

— Dragi, — je vzkljknila in mi prišla naproti. — Hudo žalosten si v tej uniformi. Vidite Gordyja Frienda, rešenega pijanca! — je vzkljknila in me tako v šali predstavila ostalim.

Toda pri vsem svojem žalostnem videzu je bila gospa Friend hudo bojevitva, še nikoli tako. Odsekano me je obvestila, da bo odvetnik Peterbridge prišel prej kakor ostali člani Lige. Ker mora opraviti oporoko, si bo ogledal hišo in stikal za slehernim znamenjem, da bi odkril prevaro o poboljšanju Gordyja Frienda in rešitvi njegove duše. Menda naj bi imeli že čez uro ali kaj zadovoljstvo, da ga vidimo.

Genij gospe Friend je bil hišo spremenil v pravo svetišče morale. Niker ni bilo nobenega peplnika. Slike starega Frienda so bile obešene na vseh mogočih koncih in krajih. Klavir so bili pregrnili z nekakim prtom in na njem je bila velika posoda, polna cvetja. V salonu, ki so ga bili preuredili v sejno dvorano, so bili stoli že razporejeni v vrstah vse do stene kakor za sestanek. Pred njimi dolga nizka miza in ob njej vrsta stolov v enakih presledkih. Ob tej mizi naj bi se odločila usoda družine med ljudmi, ki jim predsedoval gospod Maudhut.

Zdaj sem moral še trikrat zapored recitirati odo starega Frienda in pojasniti so mi, kako se moram držati in kako obnašati v vlogi nekdanjega grešnika, ki se je bil spokoril in popravil.

Brzovjavke

● GARMISCH-PARTENKIRCHEN, 29. jan. (Reuter). Zahodnonemška zveza v hokeju na ledu je odpovedala udeležbo na tekmovalju za svetovno prvenstvo, ki bo v Moskvi od 24. februarja do 5. marca. V sporočilu je rečeno, da se Zahodna Nemčija ni sporazumela z Vzhodno Nemčijo glede skupne reprezentance. Vzhodna Nemčija bo zato poslala v Moskvo svojo reprezentanco.

● OHIO, 28. jan. (AP). Ekipo ZDA za svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo v Stockholmu v začetku marca, sestavlja pet igralcev in tri igralke. Pred odhodom v Stockholm bodo ameriški igralci in igralke igrali v Zahodni Nemčiji.

● BEGRAD, 22. jan. (Tanjug). — Sahovska zveza Jugoslavije predvaja naslednja pomembnejša tekmovanja v letu 1957: 20. februarja XII. šampionat, 1. aprila I. Liga, 2. maja conski turnir v Sofiji, 12. maja conski turnir na Irskem, 1. avgusta ženski svetovni mladinski prvenstvo v Kanadi, 18. avgusta kongres FIDE in nato evropski ekipni šampionat na Dunaju, 2. septembra conski turnir na Nizozemskem, 25. oktobra polfinalni turnir in 20. novembra II. liga.

DNEVNE NOVICE

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

ameriški cinemascope film

»DO PEKLA IN NAZAJ«

Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Audie Murphy. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje

KINO »UNION«: amer. cinemascope film »Do pekla in nazaj«. Predstavi samo ob 15 in 17. V glavni vlogi Audie Murphy. Ob 19 in 21 ital. barvni film »Teodor«.

KINO »SLOGA«: ameriški barvni film »Tujec v sodcu«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Joel McCrea. Ob 10 matineja istega filma.

KINO VIC: premiera ameriškega filma »Moj volonček«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Bob Hope. Prodaja vstopnic od 9,30-11 in od 14 naprej, za matinejo v kinu »Sloga« in za vse predstave v kinu »Komuna« pa od 9 naprej.

KINO »SOČA«: ameriški film »Silka Doriana Greya«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 naprej.

MLADINSKI KINO LM. Kotnikova 6 predvaja češko barvno risanko »Česarjev slavček«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: slovenski film »Dolina miru«. Tednik »F. N. 50«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. V glavni vlogi John Kitzmiller.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

»NESMRTNE MELODIJE«

Tednik. V glavni vlogi Pierre Cresoy in Carra del Poggio. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 13 dalje. Danes zadnjičkrat. — Jutri ameriški barvni film: »Črni labod«.

KINO »ŠISKA«

Ameriški film

Angel ali demon

V glavni vlogi June Allyson in Jose Ferrer. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

RAZNAŠALKE

za raznašanje časopisa za Šiško, Bežigrad, Jarše in Smartinsko cesto — sprejme takoj

UPRAVA »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA«
Ljubljana, Kopitarjeva 2/I

TOVARNA KERAMIČNIH IZDELKOV — IZLAKE

ZAGORJE OB SAVI

sprejme v službo

- 2 keramičarja z daljšo prakso
- 1 strojnega tehnika za vodenje stroj. obrata
- 2 ključavničarja-oročarja
- 2 pisarniški moči (statistika in kalkulacija)

Reflektanti naj se javijo pisмено ali ustmeno na upravo podjetja. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. 265

UPRAVNI ODBOR

SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA »ZIDAR« - KOČEVJE

razpisuje mesta za

šefa računsko gospodarskega sektorja

Pogoji: Ustrezna šolska izobrazba in večletna praksa

šefa projektivnega biroja podjetja

Pogoji: Ustrezna šolska izobrazba in pooblastilo za projektiranje

2 gradbena tehnika

Plača po dogovoru. Nastop službe takoj ali po dogovoru

Za šefa računsko gospodarskega sektorja in šefa projektivnega biroja družinsko stanovanje na razpolago

Pisemne ponudbe pošljite na tajništvo podjetja ali se zglasite osebno. Ostalo po dogovoru. 267

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALISKO

DRAMA

Sreda, 30. januarja ob 20: Molière: »Sola za moža«, »Izsiljena ženitev«. Abonma A.

Cetrtek, 31. januarja ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« (II. del). Abonma U.

Petek, 1. februarja ob 15.30: B. Kreft: »Krajski komedijanti«. — Abonma Petek 1. popoldanski; ob 20: Molière: »Sola za moža«, »Izsiljena ženitev«. Abonma K.

Sobota, 2. februarja ob 20: Molière: »Sola za moža«, »Izsiljena ženitev«. Abonma H.

Nedelja, 3. februarja ob 15: P. Gollia: »Jurček«. Predstava za mladino in otroke. Izven in za podeželje; ob 20: B. Kreft: »Krajski komedijanti«. Izven in za podeželje.

OPERA

Sreda, 30. januarja ob 19.30: Verdi: »Othello«. Gostovanje J. Gostiča. Izven in za podeželje.

Cetrtek, 31. januarja ob 19.30: Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Abonma red D.

Petek, 1. februarja ob 19.30: Verdi: »Othello«. Gostovanje J. Gostiča. Abonma C.

Sobota, 2. februarja ob 19.30: Verdi: »Rigoletto«. Gostovanje tenorista Jožeta Suteja. Izven in za podeželje.

Nedelja, 3. februarja ob 19.30: Čajkovski: »Ladodje jezero«. Balet. Gostovanje Veronike Mlakarjeve. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠKO LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Cetrtek, 31. januarja ob 20: M. Gorki: »Malomeščani«. Zaključena predstava.

Petek, 1. februarja ob 20: M. Gorki: »Malomeščani«. Abonma red Petek in zaključena.

Sobota, 2. februarja ob 20: Barlett: »Grdy«. »Fero«. Izven.

Nedelja, 3. februarja ob 15: I. Cankar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Izven. Popoldanska predstava. (Jacinta — Mira Sardočeva); ob 20: »Večer v čitalnici« — Vilharjeve šaloigre. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠKO

Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 30. januarja ob 20: Ogrinc: »Kje je meja«, veseloigra. — A. T. Linhart: »Zupanova Micka«, komedija. Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrtek, 31. januarja ob 18: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«, pravljicna igra z godbo, petjem in plesom. Popoldanska predstava. Izven.

Sobota, 2. februarja ob 20: J. Ogrinc: »Kje je meja«, veseloigra. — A. T. Linhart: »Zupanova Micka«, komedija. Izven.

Nedelja, 3. februarja ob 18: O. Stuart: »Cudovite pustolovščine«, komedija. Popoldanska predstava. Izven; ob 20: J. Ogrinc: »Kje je meja«, veseloigra. — A. T. Linhart: »Zupanova Micka«, komedija. — Večerna predstava. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-960.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠKO

Marionete

Levstikov (Sentjakovski) trg 2

Cetrtek, 31. januarja ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.

Petek, 1. februarja ob 17: J. Malik: »Zogica Marogica«.

Sobota, 2. februarja ob 17: Tauter-Novy: »Moja in živali«.

ob 20.30: F. Pöckl: »Carobne gosli«. Samo za odrasle. Prvič v sezoni.

Nedelja, 3. februarja ob 11: Tauter-Novy: »Moja in živali«.

ob 15: J. Malik: »Zogica Marogica«.

Ročne lutke

Resljeva cesta 28

Sreda, 31. januarja ob 17: Simončič-Pengov: »Medveda lovimo«.

Nedelja, 3. februarja ob 17: A. Papler: »Hudobni graščake«.

Prodaja vstopnic za vse predstave v obeh gledališčih vsak dan razen ob nedeljah od 10-12 v Upravi, Resljeva cesta 28, telefon 32-929, in poi ure pred vsako predstavo (tudi ob nedeljah) pri gledališki blagajni.

Cenitne obiskovalce marionetnega gledališča obveščamo, da smo njih splošni želji po lutkovni igri pisatelja Pöckla »Carobne gosli« ustregli in jo uvrstili v večerni repertoar gledališča. Po daljšem presledku bo prva uprizoritev te priljubljene igre v soboto, 2. februarja ob 20.30.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠKO

Ljubljana, Križanke, Viteška dvorana

Petek, 1. februarja ob 20: Platon-Sovrè: »Poslednji dnevi Sokrata«. Premiera.

Sobota, 2. februarja ob 20: Platon-Sovrè: »Poslednji dnevi Sokrata«. Ponovitev.

Vstopnice so v prodaji pri gledališki blagajni v Križankah, telef. 21-472, dnevno od 10-12 in od 15-20.

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE NENADOMA UMRL

29. JANUARJA 1957 TOVARIS

LADO LEVEC

ČLAN PREDSEDSTVA OKRAJNEGA KOMITEJA LMS TRBOVLJE

NA NJEGOV POSLEDNJI DOM GA BOMO SPREMILI V ČETRTEK, DNE 31. JANUARJA 1957, OB 16 IZPRED SINDIKALNEGA DOMA V ZAGORJU OB SAVI

POŽRTOVALNEGA DOLGOLETNEGA MLADINSKEGA VODITELJA IN BORCA ZA SOCIALIZEM BOMO OHRANILI V ČASTNEM SPOMINU

TRBOVLJE, 29. JANUARJA 1957.

OKRAJNI KOMITE LMS TRBOVLJE

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE NENADOMA PREMINIL TOVARIS

LADO LEVEC

TAJNIK SVETA SVOBOD IN KULTURNO PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA TRBOVLJE

NA NJEGOV POSLEDNJI DOM GA BOMO SPREMILI V ČETRTEK, DNE 31. JANUARJA 1957, OB 16 IZPRED SINDIKALNEGA DOMA V ZAGORJU OB SAVI

ZASLUŽNEGA KULTURNEGA DELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

TRBOVLJE, 29. JANUARJA 1957.

SVET SVOBOD IN KULTURNO PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA TRBOVLJE

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE NENADOMA PREMINIL TOVARIS

LADO LEVEC

TAJNIK SVETA SVOBOD IN KULTURNO PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA TRBOVLJE

NA NJEGOV POSLEDNJI DOM GA BOMO SPREMILI V ČETRTEK, DNE 31. JANUARJA 1957, OB 16 IZPRED SINDIKALNEGA DOMA V ZAGORJU OB SAVI

ZASLUŽNEGA KULTURNEGA DELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

TRBOVLJE, 29. JANUARJA 1957.

SVET SVOBOD IN KULTURNO PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA TRBOVLJE

OBRTNIŠKO GLEDALIŠKO

Sreda, 30. jan. ob 16. Gollia: »Sne-guljičica«.

Predprodaja vstopnic 2 uri pred pričetkom predstave od 10 do 12. — Rezervacije na telefon 22-633.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sreda, dne 30. januarja: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

Cetrtek, dne 31. januarja: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO

PARTIZAN: Angleški film: »Jaz in gospod minister«. Predfilm.

UDARNIK: Nemški film: »Močnejša od noči«. Predfilm.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠKO

Sreda, 30. januarja ob 19.30: Puccini: »La Bohème«. Red B. Nekaj sedežev in stojšč v prodaji.

Cetrtek, 31. januarja ob 19.30: Čajkovski: »Francesca da Rimini«. — Rimski-Korsakov: »Capriccio espagnole«. Red A.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

»PARK«: ameriški film »Skrivnost zapuščenega vrta«. Predstavi ob 17.30 in 20.

IZ PTUJA

KINO

»MESTNI KINO«: ameriški film »Jajca in jaz«. V glavni vlogi Claudette Colbert in Fred Mac Murray.

CELJSKE VESTI

KINO

»UNION«: ameriški film »Klic divjine«. Predstavi ob 16 in 20. V glavni vlogi Clark Gable in Loretta Young.

»METROPOL«: ameriški barvni film »Trobenje opoldne«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Ray Milland, Helena Carter, Hugh Marlowe in Forrest Tucker.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: ameriški film »Jack London«. V glavni vlogi Susan Hayward in Michel O'Shea.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Avguštin Tancar, Gosposvetska cesta.

KINO

»RADIO«: premiera angleškega filma »Tri korake do večnosti«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVJE: zaprtlo! ZIROVNICA: ameriški barvni film »Pekel izpod ničle«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Alan Ladd.

»DOVJE — MOJSTRANA«: avstrijski film »Štrup v živalskem vrtcu«. Predstava ob 19.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠKO

Cetrtek, 31. januarja ob 20: Sofoklej: »Kralj Edip«. Izven. Zadnja večerna predstava. Opozorjamo občinstvo na zadnjo večerno predstavo.

Petek, 1. februarja ob 18: Milčinski: »Močni pristan«. Zaključena predstava za sindikat tovarne »Kraša«.

Nedelja, 3. febr. ob 16: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven in za podeželje.

KINO

»STORŽIČ«: ameriški barvni film »Bosonoga grofica«. Predstava ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Ava Gardner, Humphrey Bogart in Rossano Brazzi.

Z BLEDA

KINO

Jugoslovanski film »Veliki in mali«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Ljubo Tadić, Joza Laurentić in Severin Bijelić.

IZ DOMZLA

KINO

Avstrijski film: »Jaz in moja žena«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Paula Wessely in Atila Hörbiger.

IZ NOVEGA MESTA

KINO

»KRKA«: francoski film »Stopnice za služničade«.

DROBNI OGLASI

DVOSOBNO STANOVANJE v strogem centru Pulja (Istra) zamenjam za kjerkoli v Ljubljani tudi za enosobno. Ponudbe v upravo LP pod »Pulja za Ljubljano«.

JESENOV LES različnih dimenzij prodamo po znižani cenit. Podatke dobite osebno ali pisмено v Tovarni športnega oročja ELAN, Begunje na Gorenjskem. 265 p

RADIO LJUBLJANA

Sporéd za sredo, 30. januarja

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporéd) — vmes od 6.30-6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Igra trio Avsenik, poje ženski vokalni kvartet — 11.35 Za soljarje: Radakovič: Zarko Zrenjanin — 12.05 Francesco Cilea: Odločki iz opere »Adriana Lecouvreur« — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Božo Alič: »O nezadostnem zanimanju za gnojila« — 12.40 Ameriške narodne in zabavne popevke poje in igra na kitaro Josh White — 13.15 Lastna skladbe igra Mojmir Šepš s svojim kvartetom — 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.05 Za soljarje: Petelinje pero — 14.31 Glasbena medigra — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature: M. H. Heikal: »Zainabina smrt« — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob peth — 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Skladbe Emila Adamiča — 18.30 Zunanjepolitni feljton: Kitajska ob novem letu — 18.40 Iz svetovne zakladnice samospsevov — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 G. Puccini: Dve enodejanski: »Gianni Schicchi« in »Plisče« — 22.15 Jazz-cocktail — 22.15 do 23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 227.1 m (prenos iz Zagreba).

II. program

za sredo, 30. januarja

12.30 Simfonični plesi — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Za prijatelje razpoložljive (predvaja sporéd zabavnih melodij) — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Operni odlomki — 15.00-15.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved — 22.15-23.00 Nočni koncert.

GEIGERJEV ŠTEVEVEC OB BOLNIŠKI POSTELJI

Radioaktivni
izotopi
v čedalje
širši
uporabi

Ce bi zdravnike in medicinske raziskovalce vprašali po iznajdbah in izumih, ki so največjega pomena za zdravljenje bolezni, bi ti verjetno omenili radioaktivne izotope takoj za mikroskopom in rentgenskim aparatom. Te oblike vseh znanih elementov zdaj proizvajajo še sorazmerno poceni v reaktorjih in ciklotronih. Izotopi so plod petnajstletnih raziskav, zdravniška diagnoza in terapija pa jih zdaj že uporabljata v številnih bolnišnicah in zdravstvenih inštitutih, prav kot na primer rentgenske aparate, sulfonamide in antibiotike.

V Združenih državah in v nekaterih zahodnoevropskih deželah že nekaj let pridobivajo izotope in so tudi že ozdravili številne bolezni z radioaktivnim jodom, ogljikom, fosforjem in z drugimi izotopi, ki blažijo bolečine in zaustavljajo bolezenske procese. Zadnje čase napovedujejo tudi Avstrijci za bližnjo bodočnost proizvodnjo nekaterih radioaktivnih izotopov.

Kot je znano, so radioaktivni izotopi neprecenljive vrednosti predvsem zato, ker so v človeškem organizmu izpostavljeni enakim procesom kot običajni kemični elementi, le s to razliko, da oddajajo radioaktivne žarke in zdravniku tako nakazujejo svojo pot po posameznih človeških organih. Po zaslugi teh snovi zasledujejo znanstveniki in zdravniki naravno pot snovi po človeškem telesu, pri tem pa uporabljajo kot merilne aparate Geigerjeve števe in oscilografe. S temi pripomočki tudi ugotovijo, ali določeno tkivo

nenavadno požrešno sprejema hranilne snovi in se zaradi tega pokažejo bolezenski znaki na celicah, ki jih je treba zato odstraniti iz človeškega organizma. Umetno radioaktivne snovi — na primer kobaltni, kadmijevi, cezijevi ali zlati izotopi — nadomeščajo dragi radij, njihovi žarki pa prav tako uničujejo tudi ponovne pojave raka po že opravljeni operaciji.

Med prvimi boleznimi, ki so jih ugotovili in tudi uspešno zdravili z radioaktivnimi izotopi, velja omeniti različne motnje v delovanju ščitne žleze. V ta namen uporabljajo predvsem radioaktivni jod.

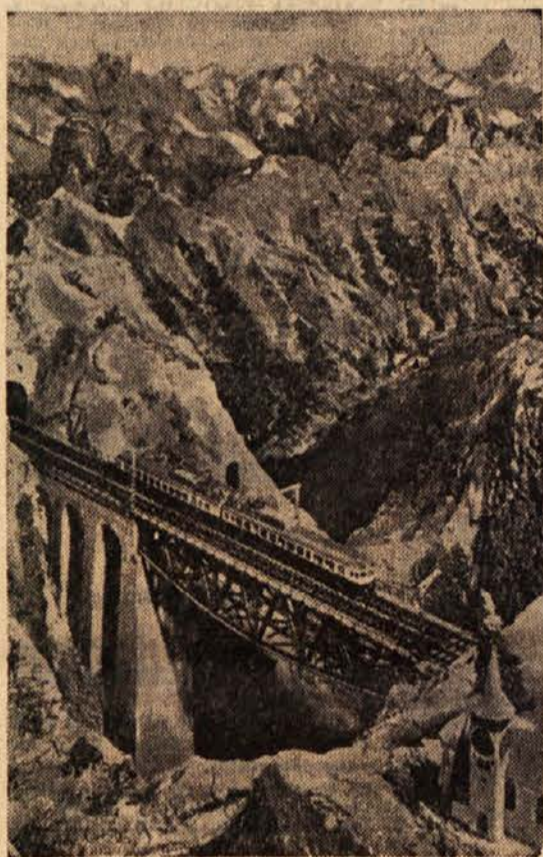
Seveda pa s temi umetno radioaktivnimi snovmi zdravijo že celo vrsto dolejš težko ugotovljivih in ozdravljivih bolezni. Za te potrebe so ponekod po svetu tudi že sezidali »atomske« bolnišnice, na primer v Chicagu, kjer zdravijo izključno tiste bolezni, pri katerih je mogoče uporabiti ta ali oni radioaktivni izotop ali kako drugo pridobitev atomskega časa.

V bližini znanega ameriškega atomskega raziskovalnega središča Oak Ridge je nastala pred približno štirimi leti posebna atomska lekarna, ki je dolgo edina smela hraniti in razdeljevati radioaktivne pripravke. Čedalje gosteja pa postaja zdaj severnoameriška in evropska mreža »izotopskih postaj«, ki dobivajo nove zdravstvene pripomočke iz modernih atomskih naprav za miroljubno uporabo atomske energije in njenih stranskih produktov.

Po 35 letih proglazen za mrtvega

Otto Wolff iz Usterja je uradno doživel starost 119 let, čeprav je umrl že leta 1923, ko mu je bilo 85 let. Matičar ga je pozabil vpisati v knjigo umrlih. Neka priča starčeve naravne smrti je pred kratkim podpisala osmrtnico in tako je Wolff zdaj tudi uradno umrl.

Švica slovi kot dežela z zelo točnimi vlaki, ki jim je človek utri železno pot čez so teske in skozi planine. Povečini elektrificirane železnice slovi zaradi držnih mostnih konstrukcij nad slikovitimi globlmi sredi gorkega sveta. Posnetek kaže »Modro ptico« na viaduktu Baltschieder.

Znanstveniki pa si po vsem svetu prizadevajo, da bi na tej osnovi našli nova, učinkovita sredstva za zdravljenje tudi tistih bolezni, ki so vse do nedavnega veljale za neozdravljive ali pa jih človek niti še ni poznal.

Ko so se pred leti kar zvrstile nesreče z britanskimi potniškimi letali tipa »Comet« — po daljših raziskavah so strokovnjaki ugotovili naglo staranje kovin zaradi tresljajev — so Angleži za določen čas umaknili »Comete« iz prometa. Zdaj pripravljajo britanske letalske tovarne De Havilland »Comet 4«. Na enem izmed posnetkov se bliža novo reaktivno potniško letalo zaključni fazi, drugi pa kaže montažo sestavnih delov letalskega trupa, ki bo v njem 74 potniških sedežev.

ČASOPISNI REKORD v teži

List »New York Times«
je tehtal pred kratkim dva kilograma

»New York Times«, ki sodi med velike svetovne liste, je s svojo njujorsko izdajo tudi med najtežjimi. Kdor prvič kupi nedeljsko izdajo kakega ameriškega lista, je presenečen nad skoraj kilogram težkim zvikom papirja, ki ga kupi za nekaj centov.

Pred nekaj tedni — bilo je v nedeljo sredi decembra — je list »New York Times« postavil nov rekord v svoji dolgi zgodovini: nedeljska izdaja je imela 550 strani večinoma velikega formata, ki je skoraj še enkrat večji kot naš list, obsegal pa je razen številnih drugih tudi dodatek v »bakrotisku« in prilogo z 80 stranmi o novih knjižnih izdajah. »New York Times« omejuje v njegovem obsegu še dvojje načel, saj kot edini ameriški dnevnik ne

prinaša barvnih slikanic, prav tako pa tudi ne kriminalnih zaved in družabnih škandalčkov.

Velik obseg ameriških listov je predvsem posledica množice oglasov, ki v glavnem tudi pokrijejo vse proizvodne stroške. Omenjena nedeljska številka »New York Times« je imela 701 stolpcev poročil in 2480 stolpcev oglasov. S tem je ta nedeljska izdaja posekala dosedanj rekord — izdaja 6. maja lani je imela za 34 strani manjši obseg — in sicer predvsem po zaslugi poslovnih ljudi, ki so si pošiljali čestitke za letoletne praznike in jih povezovali v najrazličnejšo reklamo za svoje izdelke.

Človek z evropsko miselnostjo bi se vprašal, ali sploh kdo prebere množico oglasov v »velikih ameriških listih. Ameriška praksa pa pove, da nedeljsko izdajo kakega dnevnika kar takoj razdelijo med družinske člane. Vsakdo, kdor se zanima za to ali ono reč, si poišče v listu ustrezen oglas in tako je visok odstotek verjetnosti, da bralci prečitajo prav vse inserate.

In kako razpošiljajo takšno obsežno številko? Kot smo že povedali, je imela tista številka »New York Times« 550 strani. V soboto popoldne ob štirih so dotiskali in tudi posebej razposlali vse priloge, potem pa so začeli tiskati aktualna poročila, športne novice in tedenski pregled. Vendar so imeli tiskarski stroji tudi

s tem delom nedeljske izdaje dovolj posla od sobote popoldne do pol petih v nedeljo zjutraj, saj je znašala nedeljska naklada nad poldrugi milijon. Porabili so 128 ton tiskarske barve in 3560 ton papirja. Posamezni izvodi so tehtali 2,37 kg, vendar je do pol sedmih zjutraj odpeljal iz razpošiljalnice zadnji tovorni avto v pristanišče, kjer so naložili nazadnje tiskane izvode na ladje za obalni promet.

Enkrat narobe: dedič v Ameriki

Lani je umrl v Milanu 59-letni Alfredo Davincino. Mrliški oglednik je ugotovil, da je mož umrl v svoji kolibi zaradi gladi, potem pa so izbrskali iz starih krp bankovce in razne vrednostne papirje v skupni vrednosti pet milijonov lir. Po daljšem iskanju so našli v Argentini Alfredovega strica Giuseppea, ki si je vsepovsod izposojal denar za vozni listek v Evropo, da bi prevzel dediščino. Ko je naposled prišel v Milano, je bil hudo razočaran, ker je izvedel, da je njegov nečak Alfredo zapustil vse svoje imetje nekemu samostanu. Menihi so starcu sicer obljubili vozni listek za nazaj, vendar ga bo dobil šele, ko bodo vnovčili dediščino.

Termiti v Benetkah

V beneškem festivalskem paviljonu in v samostanu San Gregoriju so se pojavili termiti. Če jih ne bo mogoče uničiti, bodo kmalu požrli mnoge beneške kulturne znamenitosti. Strokovnjaki menijo, da so termiti prišli v mesto iz okoliških vasi, kjer so uničili doslej že štiri sto hiš in gospodarskih poslopj.

Množica kitajskih muzejev hrani kiparske stvaritve iz davnih časov kitajske kulture in civilizacije. Naš posnetek kaže okoli osemsto let staro figurico vaškega čarodeja iz osrednje Kitajske.

Španska cenzura

V Španiji so prepovedali predvajanje filma Roberta Aldricha »Napad« zato, ker ga niso mogli »predelati«. V tej deželi namreč pri sinhronizaciji tujih filmov spreminjajo tudi njihovo vsebino, da bi ustrezala predpisom cenzure. Če je na primer junakinja filma žena, ki ima zraven moža še ljubimca, tedaj cenzorji preprosto »spremenijo ženinoga ljubimca« v njenega brata. Ker tega v primeru Aldrichovega »Napada« niso mogli storiti, so film preprosto proglasili za škodljiv in prepovedali predvajanje.

Iskalec mamil

Eden najtežjih problemov, ki vedno znova povzročajo precejšnje skrbi carinikom in drugim organom, ki se bojujejo proti tihotapljenju mamil, je način, kako bi hitro in učinkovito odkrili skrita mamila. Iznajdljivi tihotapci jih skrivajo na najrazličnejše načine in jim je pogosto zelo težko priti na sled. Sicer pa je tudi tehnika carinskih pregledov v zadnjem času precej napredovala. Zdaj imajo na razpolago posebne instrumente, ki lahko z njimi odkrijejo drago kamenje, zlato in še marsikaj drugega, kar ni bilo zacarinjeno, ne da bi jim bilo treba odpreti kovček.

Mamila po navadi tihotapijo ljudje, ki jih tudi uporabljajo, zato je nekemu prišlo na misel, da bi tihotapljenje mamil odkrivali posredno po ugotavljanju oseb, ki mamila uživajo. Ljudi, ki jemljejo mamila bodisi v obliki injekcij bodisi tablet, je mogoče zelo hitro spoznati po oholem izrazu obraza, izrazitih podočnikih, pogostem bruhanju in nekaterih drugih znakih, ki se pokažejo pri njih, kadar dva ali tri dni ne vzamejo mamila. Kalifornijski urad za pobjanje tihotapstva in prekupevanja z mamili je pred kratkim začel uporabljati v ta namen nasprotno delujoči narkotični preparat, ki se imenuje nalilnormofin, v tro-

vini pa je znan pod imenom nalin. Če sumijo, da je kdo narkotik, mu vbrizgajo pod kožo majhno količino nalina in takoj se pokažejo določeni simptomi (najprej se razširijo bolnikove nosnice, medtem ko se navaden človek začne solziti). Zanimivo je, da je omenjeni urad z nalinom pregledal precej osumljenih uživancev mamil in kmalu ugotovil, da je število ljudi, ki uživajo narkotična sredstva, znatno večje, kakor so domnevali doslej. Po zadnjih podatkih se je samo v Kaliforniji število ljudi, ki jemljejo mamila, zvišalo v minulih nekaj letih za 12 odstotkov.

Prvih petdeset izmed pet sto japonskih rudarjev, ki bodo dobili delo v porurskih rudnikih, se je pred kratkim pripeljalo v Nemčijo. Na letališču v Düsseldorfu so jih pozdravile japonske deklice, katerih starši že dlje časa živijo v Zahodni Nemčiji.

NEUKROČENO MESTO

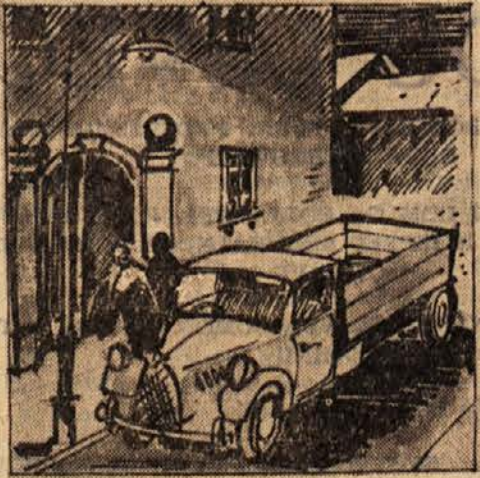
RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

238 »Naak,« je odvrnil finančar, »pušk vam ne morem dati.« Bojan ga je začudeno pogledal: »Zakaj pa ne?« — »Zato,« je vneto razlagal finančar, »ker so vse vpisane v inventarni knjigi. In kar je enkrat vpisano...« Igor, Vasja in Bojan so se na glas zasmejali. »Boste pa izpisali,« je rekel Bojan, ki ga je dušil smeh. Plečasti finančar pa je trmasto gonil svojo: »Inventar je inventar, ne morem...«

239 »Potem bomo pač vlomili v omare in boš moral še omare izpisati iz inventarne knjige,« je rekel Bojan in pomolil plečastemu finančarju pištolo pod nos. Finančar je uvidel, da se je strahotno osmešil; molče je izročil ključke od omare. Vasja je naglo odprl omare: v njih je bilo 45 pušk v odličnem stanju, nad tisoč nabojev, tri pištole in visoki skladi različnega vojaškega materiala.

240 Igor je stopil k oknu in se ozrl po cesti: na vseh dohodih k stavbi so stale majhne gručaste ljudi in varovale potek akcije. Pogledal je na uro. »Pet minut do pol šestih,« je zamrmral, »zdaj bi že morali...« Še preden je utegnil končati stavek, je po cesti pridrvel avtomobil, se ustavil pred poslopjem in ljudje, ki so skočili z njega, so naglo stekli v vežo. »Prihajajo!« je rekel Igor.

»Ali imate pri roki kak asprin?«